

Конгрес
Українських
Націоналістів

Здобудеш Українську Державу, або згинеш у боротьбі за Неї
Декалог українського націоналіста

НАЦІЯ І ДЕРЖАВА

e-mail: nacija@ukr.net www.nacija.org.ua 18 – 30 січня 2006 року № 2-3 (114-115)

22 січня 1919 року в Києві на Софійській площі відбувалося величаве свято – проголошення Злуки всіх українських земель в єдину Самостійну Соборну Українську Державу.

СОБОРНІСТЬ – ЦЕ ЄДНІСТЬ НАЦІЇ

В Універсалі, який задекларував соборність усіх етнічних українських земель, відзначалося, що віднині воєдино зливаються століттями відірвані одна від одної частини єдиної України – Західно-Українська Народна Республіка (Галичина, Буковина й Закарпаття), створена 1 листопада 1918 року, та Наддніпрянська Велика Україна. Здійснилися віковічні мрії, якими жили і за які вмирали кращі сини України. Відтоді Українська Народна Республіка стала єдиною.

Цій даті судилося навічно вкарбуватися в історію України величним національним святом – Днем Соборності.

Проте, як відомо, тоді українському народові не вдалося реалізувати свій історичний шанс. Директорія УНР зазнала поразки від більшовицьких військ і втратила майже всю свою територію, а західні терени з часом були захоплені Польщею.

Втрата державності знову перетворила соборність українських земель на ідеал, невтілену мрію, одвічне бажання. На щастя, ті часи для України вже минули. Твердо віримо, що назавжди.

Акт Злуки – найголовніший політичний урок, що виявив генетично-невичерпний потенціал українства в прагненні самостійно творити власну долю. Акт Злуки, навіть незважаючи на те, що його не до кінця було зреалізовано, і сьогодні є ідеалом соборності українських земель, визначальним чинником національної консолідації, виявом незнищенного і нездоланного прагнення українства до територіального і духовного єднання.

Об'єднання УНР і ЗУНР мало практично-політичний аспект, адже обидві держави потребували концентрації збройних сил та взаємної допомоги для захисту своїх територій від іноземного військового втручання, яке на той час набуло форми агресії.

Об'єднання стало моделлю цивілізованого демократичного, неекспансіоністського збирання територій в єдиній суверенній державі. Етнонаціональна консолідація базувалася на таких засадничих принципах, як історичне самоусвідомлення спільності, ідеали свободи і незалежності, добровільне волевиявлення, опора на власні політичні і матеріальні ресурси.

У контексті святкування Акту Злуки не можемо не сказати про особливо наболіле. Унітарність нашої держави закріплена в Конституції України, а цілісність території виступає ключовим фактором її суверенітету. Як виявили недавні події, колишні розмежувальні лінії реанімуються сьогоднішніми антиукраїнськими політичними силами і проступають на державному тілі України хворобливими рецидивами сепаратистських настроїв, ініційованих окремими регіональними лідерами України. Українські націоналісти рішуче виступають проти штучного розпалювання ворожнечі в українському суспільстві, до якого бездумно долучилися безвідповідальні засоби масової інформації, у тому числі й державні, а також легковажні політики, які насаджують безглузду ідею поділу України на Схід і Захід, збурюючи цим суспільство.

Тепер замість прямих розкольницьких закликів політики-сепаратисти висувають на перший погляд невинну, але підступну і злочинну ідею федералізації та регіоналізації України. КУН вважає, що це прихований розкол держави, і його потрібно зупинити!

Україна не поділяється по лінії Схід – Захід за конфесійними, мовними чи якимись іншими ознаками.

Адже соборність – це, насамперед, єдність української нації, яка є головною метою сьогодення. Конгрес Українських Націоналістів закликає національно-патріотичні сили України, які стоять на позиції захисту її національних інтересів, згуртуватися навколо Президента України Віктора Ющенка в ім'я утвердження незалежної Соборної процвітаючої України.

Слава Україні!
Героям слава!

ГЕРОЯМ СЛАВА!

ВІРНИЙ СИН УКРАЇНИ

Ярослав Стецько народився 19 січня 1912 р. у Тернополі в священичій сім'ї. Наділений непересічними здібностями, він з відзнакою закінчив гімназію в Тернополі й студіював у 1929–1934 рр. право й філософію в Краківському та Львівському університетах.

Ще юнаком Ярослав включився в національно–визвольну боротьбу, ставши членом нелегальної організації "Українська націоналістична молодь" і підпільних Української Військової Організації та Організації Українських Націоналістів. З 1932 р. він – член Крайової екзекутиви ОУН, ідеологічний референт і редактор підпільних націоналістичних видань.

За революційну діяльність зазнав репресій з боку польських властей, які 1934 року засудили його до 5 років ув'язнення. Звільнений 1937 року за загальною амністією. У січні 1938 р., за наказом засновника УВО та ОУН полковника Євгена Коновальця, Я. Стецько підготував черговий Збір ОУН, в 1939 р. узяв участь у Римському конгресі ОУН.

У лютому 1940 р. Ярослав Стецько був співініціатором створення в Кракові Революційного Проводу ОУН, а на ІІ Великому зборі ОУН у квітні того ж року в Кракові Я. Стецька обрано заступником провідника ОУН Степана Бандери.

З вибухом німецько-російської війни Я. Стецько, пробившись із групою однодумців одразу за фронтовою лінією до Львова, скликає Національні збори, які 30 червня 1941 р. проголосили Акт про відновлення Української держави й обрали Я. Стецька Головою Українського Державного Правління. За відмову на ультимативну вимогу Гітлера відкликати цей Акт Я. Стецька заарештували і запроторили до концтабору Заксенхаузен, де він перебував до вересня 1944 р. у бункері смерті. Після звільнення, утікши з-під нагляду гестапо, Я. Стецько дорогою до американської окупаційної зони був тяжко поранений.

У 1945 р. крайова конференція ОУН обирає Я. Стецька членом бюро Проводу ОУН, до якого належали ще Степан Бандера й генерал Роман Шухевич.

1946 року Ярослав Стецько очолив Антибільшовицький блок народів (АБН), президентом якого був до кінця свого життя. Після війни він розгорнув широку діяльність на всесвітній антикомуністичній арені.

(Закінчення на 2-й стор.)

КРУТИ НАШОЇ СЛАВИ

29 січня 1918 року в українській історії відбулася подія, виняткове значення якої ще має бути усвідомлене нашим суспільством. Поет Євген Маланюк писав: "Крути були початком нової доби в історії України. Дата Крут становить початок нашої визвольної революції. Крути – це перше зірвання лаштунків невільничої комедії, що відбувалася – в час революції – на землях України, перше прозріння, що влада – то боротьба, а держава – то кров і залізо. І тому Крути – це воскресіння по довгих століттях обірваної Полтавою Визвольної війни".

У січні 1918-го року Центральна Рада IV Універсалом проголосила: "Віднині Українська Народна Республіка стає самостійною, ні від кого не залежною, вільною суверенною державою українського народу". Однак вже в середині січня на українську землю вторглися окупанти – російські більшовицькі війська під командуванням А. Антонова-Овсієнка та колишнього підполковника царської армії, лівого есера М. Муравйова. З кожним днем чужинське військо все ближче просувалося до серця України – Києва. На захист столиці виступила молодь під командуванням сотника Омельченка. Поруч з вояками Центральної Ради, переважно юнаками Київської військової школи імені Б. Хмельницького, стають 300 добровольців січового куреня – студенти-гімназисти, серед яких були й діти 14–15 років.

У нерівному бою з шеститисячним більшовицьким військом, який відбувся поблизу станції Крути, що на Чернігівщині 29 січня 1918 року, майже всі герої-українці загинули. Полонених після жорстоких катувань більшовики розстріляли. 17 березня, після того, як окупанти на деякий час відступили, тіла кількох десятків юнаків були перевезені до Києва і поховані на Аскольдовій могилі.

Студенти-гімназисти перед виступом на бій із ворогами України.

ВІРНИЙ СИН УКРАЇНИ

(Закінчення. Початок на 1-й стор.)

Найпомітнішими успіхами в міжнародній службі Ярослава Стецька, справі визволення України є, між іншим, підписання домовленості з Китайською антикомуністичною лігою на Формозі про співпрацю і створення в Тайпеї місії АБН (1957–1960 рр.) і згодом – 1971 р. – представництва АБН; активна участь у підготовці й заснуванні 1970 року в Токіо "Світової антикомуністичної ліги", в якій Я. Стецько був постійним членом екзекутиви; за ініціативи Я. Стецька постала також Європейська рада свободи, яка обрала його довічним членом почесної президії ЄРС. 1968 року Ярослава Стецька обрано головою Проводу революційної ОУН, яку він очолював до кінця свого життя.

Основні праці Я. Стецька опубліковано в двотомнику "Українська визвольна концепція". Надзвичайно цінною є його праця "30 червня 1941 року".

Серед основних постулатів націоналістичного вчення Ярослава Стецька варто відзначити:

1. Найвищою цінністю для українського націоналіста є ідея нації, інтерес нації.

2. Безкомпромісна боротьба та жертовна праця задля добра і величі рідного народу є обов'язком кожного українця.

3. Передумовою збереження і розвитку всіх духовних і фізичних сил української нації, запорукою миру та стабільності в регіоні є Українська Самостійна Соборна Держава, а принципом міжнародного співжиття – принцип національних держав на своїх етнічних теренах.

4. Пробудити націю, консолідувати і мобілізувати її мусить національна еліта, тобто найкращі з усіх соціальних прошарків народу.

5. Без національного визволення немає визволення соціального і особистої свободи. Національна революція має бути водночас і соціальною революцією.

6. У боротьбі за свободу опертя можливе лише на власні сили.

7. Україна має стати в авангарді боротьби за свободу народів і людини.

Помер Ярослав Стецько 5 липня 1986 р. У Мюнхені, де його й поховано.

Життєвий шлях Ярослава Стецька є яскравим прикладом служіння народові, а його багатогранна ідейно-теоретична спадщина залишається актуальною і сьогодні.

ВРУЧЕНО ПРЕМІЇ ІМЕНІ ОЛЕКСИ ГІРНИКА

У Київському міському будинку вчителя відбулося вручення премії імені Олекси Гірника. Премію присуджують за значні успіхи в національно-патріотичному вихованні дітей та молоді, прищепленні їм патріотичного ставлення до української мови.

Цьогорічними лауреатами конкурсу є:

Віктор Баранов – письменник, головний редактор журналу "Київ";

Василь Захарченко – письменник (м. Черкаси);

Ярослав Івашкевич – учитель (м. Катеринопіль Черкаської обл.);

Святослав Караванський – мовознавець (США);

Олексій Коновал – громадський діяч, член Управи Фундації ім. Івана Багряного (США);

Петро Перебийніс – поет, головний редактор газети "Літературна Україна";

Любомир Пиріг – академік Академії медичних наук України, громадський діяч;

Василь Слапчук – письменник (м. Луцьк);

Ярослав Яцків – академік НАН України, громадський діяч.

***

Олекса Гірник – український патріот із м. Калуша. В ніч з 21 на 22 січня 1978 року він спалив себе на Чернечій горі у Каневі біля могили Тараса Шевченка на знак протесту проти політики зросійщення України й українців. Справжній Герой України, він зробив цей мужній крок, аби спонукати українців до активної боротьби за свої національні права.

Прес-служба КУН

ВШАНУВАЛИ СТЕПАНА БАНДЕРУ

9 січня, у день святого Штефана, в Кіцманському кінотеатрі ім. Івана Миколайчука відбувся вечір з нагоди 97-ої річниці з дня народження Степана Бандери. Відкрила захід голова секретаріату Чернівецької ОО Конгресу Українських Націоналістів Наталка Білова, яка зачитала привітання голови Конгресу Олексія Івченка. На вечорі виступили: професор Чернівецького національного університету Георгій Кожолянко, методист обласного інституту післядипломної освіти Тамара Мінченко, знаний у нашому краї політолог, кандидат історичних наук Ігор Буркут, ветеран ОУН-УПА Анастасія Тарнавська. У концертній програмі взяли участь відомі митці – заслужений артист України, бандурист Василь Пиндик, дует "Мрія" з Чернівців та аматорський колектив Кіцманського будинку культури. Багато нового дізналися учасники вечора про життя й діяльність символу української нації – Степана Бандери.

Конгрес-інформ

ВІСТІ З РЕГІОНІВ

◆ 14 січня у Львові в приміщенні актового залу Музею етнографії та художнього промислу НАН України відбулися збори Львівської міської організації КУН.

У роботі зборів узяли участь керівники ЛОО КУН, члени Головного Проводу.

На порядку денному стояли важливі питання передвиборного періоду: обговорення ходу переговорних процесів з партнерами по блоку "Наша Україна", затвердження пропозицій до спільного списку кандидатів у депутати до Львівської міської ради тощо.

Під час обговорення виступили М. Вовк, І. Твердохліб, М. Пшевлоцький, І. Данилиха, які внесли конкретні пропозиції щодо принципів ведення передвиборчої кампанії. Слід окремо зазначити, що саме на рівні міста Львова переговори проходять важко, і міському проводу потрібно докласти максимум зусиль, щоб відстояти інтереси партії у блоці.

Завершилася конференція виголошенням урочистої посвяти нових членів партії.

◆ 15 січня у Львові в приміщенні актового залу Управління газвидобування відбулася конференція Львівської обласної організації Конгресу Українських Націоналістів, у роботі якої взяли участь, згідно з визначеними квотами, 98 делегатів з усіх районів та міст області. З найактуальніших до розгляду було запропоновано питання про підтвердження входження в блок партій "Наша Україна" з декларацією умов участі Конгресу в спільній кампанії блоку в місцевих виборах, формування пакету пропозицій кандидатів у депутати Львівської обласної ради до єдиного виборчого списку блоку "Наша Україна".

У ході конференції делегати ухвалили заяву, в якій висловили незгоду з пропонованою для Конгресу квотою до обласної ради, в якій прийняли за мінімальний бар'єр – квоту в 20%. Крім того, делегати визначили квоти для пріоритетних районів: Мостиський – 50%, Турківський і Старосамбірський – по 25%, Сколівський, Буський, Сокальський, Жовківський, Кам'янко–Бузький райони і місто Дрогобич – по 30%. Оскільки партнери по блоку не надто охоче поступаються власними амбіціями, особливо в обласному центрі, то слід думати, що переговори триватимуть.

Конгрес підтримав у містах обласного підпорядкування на посаду міського голови кандидатури Р. Шрамов'ята – у Стрию, Т. Гентоша – у Дрогобичі, А. Спаса – у Бориславі, В. Гупала – у Новому Роздолі, О. Мотику – у Трускавці. Крім того, Конгрес висуває ще 8 осіб на посаду міського голови в інших містах області.

Конференція обрала 50 делегатів та сто осіб гостей для участі в роботі обласної конференції блоку "Наша Україна".

Насамкінець конференції та гарячого обміну думками делегати рушили до центру міста для участі в спільному мітингу на підтримку українського уряду. У 10–тисячному віче, за даними МВС, взяли участь представники громадськості Львова, депутати та кандидати до Верховної Ради та представники партій Блоку "Наша Україна", Соціалістичної партії та УНА. Цього дня в місті та серед учасників мітингу розповсюджено листівки Конгресу із прізвищами депутатів-львів'ян, які проголосували за відставку уряду та слоган-гасло: "Хто нас б'є ножем у спину, той не любить Україну! І ти, БЮТ?!".

Ігор ДАНИЛИХА,
голова секретаріату ЛОО Конгресу Українських Націоналістів

◆ Івано–Франківськ. Загальнобласне народне віче "Ні! – реваншу! Україна у нас одна!" відбулося на Вічевому майдані обласного центру. Участь у вічі взяли: заступник голови Конгресу Українських Націоналістів, народний депутат Євген Гірник, народні депутати – Юрій Оробець та Юрій Ключковський. До присутніх також звернулися лідери обласних організацій партій-учасниць блоку "Наша Україна" Зіновій Шкутяк ("Наша Україна"), Роман Ткач (НРУ), голова Братства ОУН–УПА Карпатського краю Фотій Володимирський і відомі прикарпатські письменники Степан Пушик та Ольга Слоньовська.

Народне віче засудило спробу неконституційної відставки уряду та ухвалило резолюцію до Верховної Ради України з вимогою скасувати постанову "Про відставку уряду", припинити передвиборну боротьбу в стінах парламенту і приступити до конструктивної роботи з Президентом та урядом на благо України.

Конгрес–інформ

СУСПІЛЬСТВО І ВЛАДА

ШОУ ДЛЯ ПОЛІТИЧНИХ ТЮХТІЇВ

20 січня завершилася восьма сесія Верховної Ради України, в перебігу якої доволі зримо постали обриси протистояння між Президентом і скороспілою парламентською більшістю, яка вже дістала доречну назву ТЛЯ – за початковими літерами прізвищ лідерів тих політичних сил (Тимошенко, Литвин, Янукович), котрі, власне, і становлять кістяк антипрезидентської більшості. Саме вони, кожен зосібна – за себе, і всі гуртом – проти одного, значною мірою і визначають формат боротьби з Президентом Віктором Ющенком і українськими патріотичними силами на нинішньому етапі. Дуже органічно компанію ТЛЯ доповнюють комуністи і блок "Не так".

БІЙСЯ ДАНАЙЦІВ, ЩО ДАРИ ПРИНОСЯТЬ

Власне, немає нічого неприродного в тому, що більшість у Верховній Раді – антиющенківська. Адже це – колишня прокучмівська "За єду" з сателітами-комуністами. Поява у цій компанії "помаранчевої героїні" зі свитою і перебіжчиками на кшталт "Шкіля у вишиванці" (йому тепер більше б личила косоворотка) чи ще когось із метких віртуозів від політики вже теж мало кого дивує, незважаючи на продовження у виконанні доморощеної "Жанни д'Арк на вирізт" дешевих театральних трюків, розрахованих хіба що на наївних тюхтіїв.

Те, що Юлія Володимирівна практично майже вичерпала свій образ улюблениці народних мас, є очевидним. Одне з підтверджень цьому – поступове, але неухильне зниження її рейтингу, приховати яке, вочевидь, не в силах навіть деякі заангажовані соціологи чи такого ж штибу політологи. Такі ж висновки напрошуються після оприлюднення її штабом деяких заяв. Приміром, днями теперішня ліва рука (здається, дотепер поки що так?) Юлії Тимошенко пан Томенко повідомив про намір БЮТ оприлюднити пропозиції щодо співпраці між цією політичною силою і "Нашою Україною" та соціалістами.

З чого б це?

І яку ж таку "співпрацю", після нещодавньої газової атаки на уряд, ініційованої нею, і яка триває й досі, хоче цього разу запропонувати пані Тимошенко?

Я, МОВЛЯВ, ВАША...

Звичайно ж, Юлія Володимирівна буде рекомендувати створити союз "проти Януковича", який, мовляв, так і рветься у прем'єри, і зупинити якого, можна лише гуртом, і обов'язково за її участі. При цьому команда Тимошенко завчасно здійснила, очевидно, рекомендований яйцеголовими нашіптувачами з обслуги тактичний хід: висунула вимогу про виключення з виборчих списків організаторів "сепаратистського шабашу" в Сєвєродонецьку наприкінці листопада 2004 року. Ми ж, мовляв, помаранчеві, і, образно кажучи, душили і душити будемо біло-голубих. А вже після того Тимошенко, демонстративно відгукнувшись на заклик Президента до всіх політичних сил спільно відсвяткувати День соборності, прийшла, разом з керівниками держави, до пам'ятника Тарасові Шевченку і в Будинок вчителя.

Ось, дивиться – так і промовляли, не кліпаючи, її надзвичайно "чесні" очі – я з вами, Вікторе Андрійовичу, я ваша вірна союзниця у боротьбі з колишніми кучмістами...

Малюнок О. Монастирського ("Червоний перець")

Про лицемірство не станемо казати – політика, тим більше такого, як Юлія Володимирівна, цим не проймеш.

"МОЧИТИ" КОНКУРЕНТІВ!

Однак можна не сумніватися в тому, що лідерка БЮТ справді налаштована проти Януковича. Адже саме в ньому вона наразі вбачає свого головного конкурента у майбутній боротьбі за посаду прем'єр-міністра. Її аж ніяк не влаштовує сценарій, за яким майбутній розподіл владних портфелів може відбутися без неї. Що ж робити, аби це святе не обійшло її – якщо брати до уваги падіння електоральної підтримки? Щодо об'єднання зусиль з Партією регіонів та її лідером, то воно видається ймовірним лише у випадку, коли знову буде потрібно "завалити" когось із команди Президента, чи завдати чергового удару по самому Ющенкові. Тоді Юлія Володимирівна з донецьким проФФесором – вірні друзі та однодумці. В інших же випадках (коли йдеться про майбутню владу, яка кожному з них здається такою вже близькою, що аж слина тече) ці двоє – запеклі, непримиренні вороги. За кожним із них – як в Україні, так і в близьких та далеких світах – стоять потужні бізнесово-політичні сили, інтереси яких переважно є діаметрально протилежними.

І борються вони, звичайно ж, аж ніяк не за ідеї, а лише за шанс урвати жирніший шмат власності.

Саме тому, фактично ініціювавши удар по уряду Єханурова і намагаючись ослабити його спроможності на винятково важливій для країни і її громадян – газовій ділянці (тут розрахунок на соціально-економічну дестабілізацію, яка може болісно вдарити по уряду і Президенту саме перед виборами) пані Тимошенко тепер змінила вектор своєї уваги, обравши наступну "жертву" – Януковича. Зрозуміло, що саме стоїть за цим тактичним ходом – спроба дещо підсушити підмочену репутацію, а також реверанс перед тими політиками з табору "Нашої України", які досі чомусь вважають її союзницею.

Вам нічого не нагадує такий стиль поведінки?..

До речі, недавній сподвижник Юлії Володимирівни, нардеп Олександр Волков днями обізвав її "професійним кидалою" – щоправда, лише за те, що вона не включила його до виборчого списку БЮТ, але, погодьтеся, характеристика влучна і доречна.

Очевидно, "хитра" тактика псевдопомаранчевої союзниці вже давно розгадана в середовищі блоку "Наша Україна".

Там розуміють, що означають облесливі пропозиції про співпрацю, котрі надходять з вуст політика, інтереси держави і нації для якого – словесна полова.

В ОЧІКУВАННІ СИЛЬНИХ КРОКІВ ПРЕЗИДЕНТА

Разом з тим, питання про майбутню конфігурацію у Верховній Раді залишається надзвичайно актуальним. Хто становитиме більшість у майбутньому парламенті; хто – з ким, і хто – проти кого? Не менш важливою є перспектива конституційних змін. Минулого тижня Президент з цього приводу зробив кілька заяв, з яких можна зробити висновок про те, що Віктор Ющенко аж ніяк не збирається віддавати кермо управління Українською державою до рук її недоброзичливців, і з цією метою планує здійснити низку важливих кроків.

Михайло СИДОРЖЕВСЬКИЙ

ВИБОРИ – 2006

"НАША УКРАЇНА" ПРЕЗЕНТУЄ СВОЮ КОМАНДУ

У Києві відбулася святкова презентація виборчого списку Блоку "Наша Україна" – "Зустріч Нового політичного року", в якій взяли участь близько 500 осіб. Привітання учасникам заходу надіслав Президент України Віктор Ющенко. "Команда, яка зібралася тут, показала, що вміє боротися і перемагати. Труднощі зробили її сильнішою і згуртованішою, – йдеться в привітанні Президента, – Ваша перемога потрібна, щоб зробити започатковані зміни незворотними. Тільки тоді Україна буде такою, якою ми прагнемо її бачити".

Прем'єр-міністр Юрій Єхануров, представляючи економічний блок списку, заявив: "Команда, яка йде на вибори, – це щирі патріоти, професійні люди, що будуть працювати на благо країни. Уже на початку цього року вона вистояла в боротьбі за енергетичну незалежність України, не зрадила ідеалів Майдану, не зрадила Україну і показала, що можна професійно відстояти свою точку зору в боротьбі за незалежність".

Тезу про енергетичну безпеку держави розвинув у своєму виступі голова НАК "Нафтогаз України", голова Конгресу Українських Націоналістів Олексій Івченко. За його словами, сьогодні закладаються основи енергетичної безпеки держави, яка стає запорукою справжньої незалежності України. "Не вірте в те, що нам може хтось щось давати безкоштовно чи дешево – дешевий сир лише в мишоловці. І в такій мишоловці Україна була протягом 10 років, бо нам казали, що за так званий дешевий газ віддайте нам заводи, пароплави... І ми, на жаль, віддавали", – наголосив Олексій Івченко. – Україна ніколи не мала газу за 50 доларів, пільгова транзитна ставка 1,093 долара за останні 10 років української незалежності – це більше 11 млрд доларів, недоотриманих Україною. Розділіть цю цифру на обсяг газу, який ми отримували, додайте так званих дешевих 50 доларів і ви побачите, що Україна фактично отримувала газ за ціною більш як 100 доларів.

Голова "Нафтогазу" закликав не вірити тим політичним силам, які запевняють суспільство, що Україна втратила дешевий газ. "Навпаки – Україна отримала найдешевший газ, який тільки можна було здобути", – сказав Олексій Івченко.

Під час заходу також виступили керівник виборчої кампанії "Нашої України" Роман Безсмертний, голови партій – членів блоку "Наша Україна" та інші почесні гості.

Конгрес-інформ

ПРИЇХАЛИ...

"ВИ НЄ ТУДА ПОПАЛІ"

НАЦІОНАЛІСТИ І НАШОУКРАЇНЦІ РАДО І ГОСТИННО ЗУСТРІЧАЛИ ЮНИХ КОЛЯДНИКІВ З ІВАНО-ФРАНКІВЩИНИ. В ОФІСІ БЮТ ДІТЕЙ НАВІТЬ НЕ ПУСТИЛИ НА ПОРІГ

Традиційним стало відвідування столиці на зимових канікулах учнями Перерїслянської і Фитьківської ЗОШ, що в Надвірнянському районі Івано-Франківської області.

Ще в поїзді дівчата і хлопці жваво обговорювали, що вони хотіли б побачити в столиці. Загадковий новорічний і передріздвяний Київ їх зачарував.

З великим задоволенням діти оглядали святу Софію, Андріївську церкву, пам'ятник жертвам Голодомору, Михайлівський золотоверхий собор. Захоплюючою стала екскурсія до Природничого музею, де діти відкрили для себе чудесний світ природи, а також "Подорож по зоряному небу" у Планетарію. Найбільше сподобалася дітям красуня-ялинка на Майдані Незалежності. Їм було цікаво побачити трибуну, з якої виступали державні і закордонні політики під час помаранчевої революції, місце розташування студентських наметів. Майбутні студенти також виявили бажання побувати в офісах наших виборчих блоків – "Народний союз "Наша Україна" та БЮТ і привітати їх; у якості подарунків діти взяли з собою ікебани, дідухи і колядки.

У представництві "Народного союзу "Наша Україна" дітей радо зустрів адміністратор і запросив на зустріч з керівництвом партії. За дзвінкі різдвяні колядки, смерекові ікебани і дідуха діти були щедро обдаровані увагою, теплом і пам'ятними подарунками.

По-родинному приймали юнаків і юнок і в офісі Секретаріату Конгресу Українських Націоналістів. Голова Секретаріату КУН Степан Брацюнь забезпечив нічліг для дітей. Заступник голови КУН Володимир Борейчук подарував на згадку кожній дитині цінну історичну літературу.

Побували колядники і в Центрі національного відродження ім. С. Бандери. По-батьківськи зустрів дітей голова ОУН А. Гайдамаха. За святковим столом діти мали можливість поспілкуватися з такими провідними людьми організації, як О. Сич, С. Вербова, В. Бойко, голова Київського братства ОУН-УПА О. Васкул.

Свої щирі різдвяні привітання хотіли донести діти і до керованого Ю. Тимошенко БЮТ. У Надвірнянському районі БЮТ очолює відповідальний, авторитетний політик пан І. Писклинець, який, на моє прохання, дав номер телефону і адресу офісу БЮТ у Києві. Зв'язавшись за цим номером із секретаркою, за її чітким роз'ясненням ми швиденько приїхали.

Побачивши дітей в українських строях з дідухом, смерековими ікебанами і почувши "іноземну мову", охорона нас чемно зупинила. Тоді ми сказали, що хочемо заколядувати, на що нам чітко було вказано на зелений телефон, по якому можна було отримати дозвіл. 45 хвилин прочекавши під дверима, ми у відповідь почули: "Ви нє туда попалі". З гіркотою в серці, принижені, ми покидали офіс БЮТ, так і не привітавши господарів. Ми відчули себе тут чужими, начебто "не в ті сани сіли". Між іншим, серед дітей було багато прихильників БЮТ.

Ось так улесливі солодкі обіцянки розбилися об крижану стіну відчуженості, черствості. Задумаймося над цим перед майбутніми парламентськими виборами.

Євдокія НЕПЕЛЯК, вчитель Перерїслянської ЗОШ, голова Конгресу інтелігенції Надвірнянського району

ЗГУРТУВАТИСЯ ДОВКОЛА ПРЕЗИДЕНТА

Президентові України Вікторові ЮЩЕНКУ

ЗВЕРНЕННЯ ЗАПОРІЗЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ КОНГРЕСУ УКРАЇНСЬКИХ НАЦІОНАЛІСТІВ ТА ЗАПОРІЗЬКОГО ОБЛАСНОГО ОБ'ЄДНАННЯ ВУТ "ПРОСВІТА" ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Діючи відповідно до Програми й Статуту КУН та "Просвіти", Декалогу українського націоналіста та виконуючи взяті зобов'язання згідно з Посвятою – здобути незалежну Українську державу або померти за неї, від імені членів ЗОО КУН та ЗОО ВУТ "Просвіта" цілком підтримуємо Вашу політику, спрямовану на здобуття реальної державної незалежності України й поділяємо Вашу оцінку діяльності нинішньої Верховної Ради як справді халявної та антиконституційної. Ми вимагаємо від Вас, гаранта Конституції, наступного:

1) негайного приведення до присяги законно обраних суддів Конституційного Суду й поновлення його діяльності;

2) подання до Конституційного Суду відповідних документів про антиконституційну діяльність нинішньої Верховної Ради;

3) негайного розпуску нинішнього складу Верховної Ради, котра своєю діяльністю реально загрожує нашій державній незалежності.

Від Головнокомандувача вимагаємо вжити рішучих заходів щодо протидії нинішнім спробам Росії здійснити окупацію Півдня України.

Ми обрали Вас нашим Президентом і переконані, що Україна, як писав наш Кобзар, не лише буде мати свого Вашингтона, а вона його нині має. Ми вимагаємо від Вас найрішучіших кроків на захист Конституції і нашої незалежності від окупанта. Колонізатора ніколи й нічим не можна буде задобрити, а політика угодовства буде лише викликати в нього ще більші загарбницькі зазіхання.

Слава Україні!

Василь ТИМЧИНА,
голова ЗОО КУН,
Тарас ШЕВЧЕНКО,
голова ЗОО ВУТ "Просвіта",
Андрій ТКАЧЕНКО,
член Громадської колегії при
Запорізькій облдержадміністрації

Президентові України Вікторові Ющенку
Голові Верховної Ради Володимирові Литвину
Прем'єр-міністрові України Юрію Єханурову

ВІДКРИТИЙ ЛИСТ

Народ України надзвичайно стурбований ситуацією, яка склалася внаслідок дестабілізаційних дій Верховної Ради України. Причини цього такі: відсутність Конституційного Суду, непродумана і фіктивно прийнята конституційна реформа, неконституційна відставка уряду Ю. Єханурова.

Все це може призвести до хаосу в Україні, занепаду економіки і погіршення добробуту народу, втрати міжнародного авторитету України та поступової втрати державного суверенітету.

На превеликий жаль, це робиться за ініціативи Голови Верховної Ради України В. Литвина та підтримки його намірів антиукраїнськими, проросійськи зорієнтованими партіями – КПУ, Партії Регіонів, СДПУ(о), ПСПУ і колись популярної в народі партії "Батьківщина", – які є опозицією не до існуючої влади, а до Української держави.

У зв'язку з ситуацією, яка склалася в державі, закликаємо народ України:

1) згуртуватися навколо Президента і уряду України та не допустити сповзання України до кучмізму, автократії, беззаконня і сваволі олігархічного криміналітету;

2) голосувати на виборах за партії і блоки, які твердо стоять на позиції побудови демократичної, європейської незалежної соборної Української держави;

3) взяти найактивнішу участь у всеукраїнському референдумі за народною ініціативою з питань зняття недоторканності з народних депутатів України, суддів, депутатів та голів місцевих рад, Президента України;

4) заборонити діяльність в Україні партій, які ведуть відверту чи приховану антиукраїнську діяльність, проповідують сепаратизм, постійно дестабілізують роботу Верховної Ради, уряду України;

5) просимо Президента України вжити найрішучіших заходів, аж до введення прямого президентського правління, щоб не допустити розвалу нашої Держави.

Прийнято на засіданні Тернопільської обласної координаційної ради громадських організацій демократично-патріотичного спрямування 12 січня 2006 року.

ЗВЕРНЕННЯ ЧЕРКАСЬКОГО ОБЛАСНОГО ВІДДІЛЕННЯ ВСЕУКРАЇНСЬКОГО ОБ'ЄДНАННЯ ВЕТЕРАНІВ ДО ВИБОРЦІВ УКРАЇНИ

Шановні співвітчизники!

Верховна Рада України стала золотою жилою для партноменклатури, яка осіла у вищому законодавчому органі. Слід нагадати, що упродовж 14 років незалежності керівництво і більшість Верховної Ради представляли комуністи-кучмісти. Приватизувавши ст. 5 Конституції України ("Носієм суверенітету і єдиним джерелом влади в Україні є народ...") і обгородивши себе ст. 58 Конституції України ("Закони та інші нормативно-правові акти не мають зворотної дії в часі."), Верховна Рада України перетворилася на державу в державі, облаштувалася в теплих кабінетах, де можна заробити в сотні разів більше, ніж заробляли на золотих копальнях, не ризикуючи здоров'ям.

Ні за що не відповідаючи, паплюжачи державу, від якої вони отримують безліч пільг і привілеїв, кинулися лідери нашвидкуруч створених партій і партійок забезпечувати свої родини і нащадків ситим і заможним життям. Особливо це відчулося за головування "кучміста" В. Литвина і комуніста А. Мартинюка. Приміром, комуніста О. Ткаченка виносили з кабінету Верховної Ради разом з кріслом, оскільки відірвати цього діяча від засобу його існування не було змоги. Навіть заслухавши звіт тимчасової комісії, депутати не віддали О. Ткаченка в руки Генпрокуратури, як не віддали його свого часу і за 73 млн доларів, награбованих у селян фірмою "Земля і люди". Це – кругова порука, а не захист державних інтересів народу України!

Депутати Верховної Ради вже прийняли "під себе" таку кількість законів, пільг і привілеїв, що й самі в них не можуть розібратися. Згадаймо лише елітні квартири в престижних районах Києва, посадові оклади в 15–20 тис. грн., відпочинок за мізерну плату в кращих санаторіях України і світу, по два посадові оклади на період відпустки та ще й по 200 грн. добових на кожного члена сім'ї, компенсації за житло – сотні тисяч. Відтак не дивно, що у Верховній Раді з'явилося 200 мільйонерів на тлі злиденного життя 80% громадян України. Депутат від СДПУ(о) Н. Шуфрич так заглибився у політичну діяльність, що з дня своєї присяги жодного разу так і не з'явився на виборчому окрузі в м. Черкасах. Не відбулося чесної прозорої пенсійної реформи. Депутати-ненажери прийняли понад 23 пенсійні закони, не зробивши для себе жодних обмежень, – в той час коли для простих громадян – обмежень безліч. Зокрема, замість річного обрахунку заробітної плати прийнято помісячний коефіцієнт 0,55 та 1-відсоткову надбавку за понаднормативний стаж та інше.

Виходячи з вищевказаного, збори Черкаського обласного відділення Всеукраїнського об'єднання ветеранів звертаються до Вас, шановні виборці: не голосуйте за партії і блоки, в програмі яких не значитиметься як пріоритетні завдання наступне:

1. **Засудити Комуністичну ідеологію в Україні.** Для українського народу комуністична ідеологія особливо ненависна, бо принесла багато горя, сліз, крові і мільйони страчених людей.

2. **Терміново провести пенсійну реформу.** Пенсія держслужбовця чи депутата Верховної Ради не повинна перевищувати пенсію пересічного громадянина більше як у п'ять разів.

3. **Зняти недоторканність з депутатів усіх рівнів.**

4. **Згідно зі ст. 72 Конституції України ініціювати проведення Всеукраїнського референдуму** за народною ініціативою про скорочення кількості народних депутатів до 300 осіб і терміну перебування народним депутатом не більше 2–х скликань.

5. **Відновити в паспорті національність.**

6. **Прийняти Закон України про повернення протягом п'яти років заощаджень громадянам.**

7. **Визнати ОУН-УПА учасниками Визвольних змагань – борцями за незалежність України.**

Прийнято одноголосно на зборах Черкаського обласного відділення Всеукраїнського об'єднання ветеранів 14 грудня 2005 року.

 ВІДЛУННЯ

ПОСЕЛИВСЯ МАЙДАН У НАШИХ ДУШАХ

Багато є у нас газет, які зосереджують увагу на економічних негараздах України, висловлюють ніби щире співчуття знедоленим українцям, а насправді – брешуть. А правда в тому, що занепад економічний, зубожілість матеріальна є наслідком занепаду духовного. Занепадницькі настрої серед народу – мета окупантів на поневоленій території. Саме цього домагаються й ті, хто через рабиновичівські, волковські, медведчуківські телеканали і газети принижує Майдан і наш вибір.

Як представниця тих, кого називають маленькими українцями, заявляю: ми зробили правильний вибір! Ми не зневірені, а сповнені готовності йти за справжніми своїми керівниками, ми вимагаємо від нашого Президента Віктора Ющенка твердості й рішучості в наведенні порядку в державі.

Україна – це, перш за все, держава українців. І якщо на Майдані під час проведення певними партіями своїх заходів майорять прапори Росії, а над шляхами нависають велетенські білборди "З нами Бог і Росія", то чия у нас влада? А щоби вона стала справді українською і оточення Ющенка було таки нашим, – всі як один українці мають стати націоналістами! Недаремно ми проголошували, що нас багато і нас не подолати! Якщо "демократи" нав'язують нам багатопартійність, то нехай отих чужих партійок буде хоч і сотня, а наша – одна, наприклад, КУН, то хай стане вона найчисленнішою!

На мою думку, націоналісти повинні на законодавчому рівні домогтися:

1. Скасування закону про продаж землі.
2. Скасування політреформи.
3. Приведення зарплат і пенсій депутатів у відповідність до зарплат і пенсій пересічних громадян.
4. Ухвалення закону про відкликання депутата, який не справляється зі своїми обов'язками чи відверто виявляє зневагу до виборців.
5. Визнання вояків ОУН-УПА героями України.

Українці! Всі, хто після Майдану позбувся страху! Піднімімося з колін! Вступаймо до КУН, словом і ділом захищаймо себе і свою Батьківщину! Геть зневіру! Краще загинути в боротьбі за святе право жити на своїй землі за прадідівськими законами, аніж віддати себе й своїх дітей на поталу зайдам, що претендують на право господаря і вимагають від нас терпимості й толерантності там, де потрібне суворе дотримання Конституції України, а ще – закону Божого, закону совісті.

Марія ГАРМАШ,
с. Устимівка,
Київська область

 ВІДВЕРТО

І ВИ ЩЕ ВІРИТЕ ЧИНОВНИКАМ?

У газеті "Нація і держава" (№38 від 20-26 вересня 2005 р.) прочитала я замітку "Росіє, поверни вклади!" І виникло в мене запитання: а чи має російське посольство хоч якесь відношення до наших вкладів? На мою думку, пікетувати потрібно адміністрацію нашого Президента і Верховну Раду. Адже урядовці добре знають, де шукати наші гроші, але не збираються їх повертати. Час від часу згадують, сперечаються і роблять вигляд, що вирішують цю проблему, але все це – пусті балачки.

Згадаймо кінець 80-х – початок 90-х років. Скільки банків було тоді, а скільки їх стало тепер, за незалежної України! Нівроку ростуть, як гриби після дощу. Всі вони – комерційні, приватні, і ніхто не знає, хто є їхніми власниками, і на які кошти їх створено. І вже зовсім незрозуміло, чому колишній "Держстрах" перетворився на комерційну страхову компанію "Оранта", яка теж нічого нікому й не думає повертати.

І ще дивує наша "індексація". Хтось поклав гроші давно, і цими грішми багато років користувалася країна, а хтось – 1990-1991 рр. Отже, індексацію потрібно було провести залежно від року вкладення грошей, і повертати їх, враховуючи рік вкладу, а не вік людини. Наші урядовці постійно нас дурять, а ми ще чомусь їм віримо. Чи не пора пробудитися?

Ольга ТКАЧЕНКО,
м. Луцьк

БОЛИТЬ!

ТАМ, ДЕ ДОСІ БУДУЮТЬ КОМУНІЗМ

Прожив я життя, в якому було стільки болю, що, як кажуть, і на воловій шкурі не списати.

Після акції "Вісла" скуштував колгоспного "раю" та й подався 1957 року шукати кращої долі. От і знайшов її – спочатку в гуртожитку, а далі – в бетонному мішку, що його хтось, звісно, на глузи, назвав "квартирой со всеми удобствами". А з тих "удобств" функціонує лише унітаз, та й то, якщо встигнеш набрати води для змивання. Такого досягнення цивілізації, як гаряча вода, не бачимо навіть у найкращих снах. У під'їздах вибито вікна й двері, підвали затоплені нечистотами, то тут, то там б'ють "джерела" з діравих водогонів та каналізаційних труб. А від тих, кому належить відповідати за порядок у житлово-комунальному господарстві, чуємо стандартне: "Бракує слюсарів, сантехніків...".

Обурює і таке. Як відомо, для розбудови Донбасу були звезені люди з усієї "необъятной родины". У кожного з нас є друзі та родичі як в Україні, так і за її межами. З ними треба спілкуватися. Телефоном, який мені "по блату" встановили в епоху "развитого социализма", навіть у нашому Димитрові нелегко додзвонитися. Мобілка для пересічного українця – задорога іграшка. Тож донедавна для нас, пенсіонерів, єдиною втіхою в царині зв'язку було листування. Тепер і цієї втіхи позбавляють. "Нова" влада за півроку вже двічі підвищувала ціни на поштові послуги. Вперше "Укрпошта" зробила цей "подарунок" за міністра транспорту Є. Червоненка. Тож конверт (на пересилку в Україні) зріс у ціні з 65 до 85 копійок. А що там тих 20 копійок з біомаси? Та от поміняли міністра. А що з того? Згодом один з телеканалів "потішив" нас повідомленням про те, що "Укрпошта" вдвічі підвищує ціни на поштові послуги, в тому числі й на пересилку листів в Україні. Незмінними залишаються тарифи на закордонні листи. Отже, вологодські рєбята, котрих, як і мене, загнали сюди колгоспні злидні, надсилатимуть листи на батьківщину за старими тарифами. Хто має родичів у Китаї чи в Занзібарі, теж не матиме проблем з листуванням.

Невже таке ставлення до нас, корінного народу України, як до пасинків, стало традицією для тих, хто називає себе українською владою?

Недоїдаючи, недосипаючи, я і такі, як я, роками тяжко працювали, збираючи заощадження. На "чорний день". І той день таки настав. Вранці не один з нас прокинувся "гол, как сокол" – все, що зберігалося на ощадних книжках чи в панчохах, украли в нас до копієчки. А потім політикани почали ще й заробляти на нашому горі передвиборні дивіденди, натякаючи на повернення украденого. Та ніхто нічого і не збирається повертати. 25–35-літні стали мільярдерами, а колишні "будівничі комунізму" – злидарями. Бо "слуги народу" вирішили: навіщо тому третьосортному електоратові ще якісь гроші?

Коли 1946 року Йосип Сталін подарував споконвічні українські землі Польщі, то нас, а це – сотні тисяч українців, було примусово переселено: кого в Сибір, кого в Радянську Україну – до колгоспного раю. А тих, хто погодився прийняти польське громадянство, поляки переселили в свій "Сибір" – німецькі колонії на Балтійському узбережжі, котрі щедрий "тато" Сталін теж подарував полякам. То була горезвісна "акція Вісла", за яку президент Польщі А. Кваснєвський уже вибачився перед нашим народом. Українцям, які живуть у Польщі, дозволено повернутися до рідного краю, кожній репресованій родині польська держава виплатила по 25 тисяч доларів як відшкодування заподіяних збитків. А коли ж на такий крок піде Росія? Звісно, ніколи. Вона досі навіть не вибачилася за зло, заподіяне нам і царським, і більшовицьким режимами. Москва не звикла вибачатися, вона завжди лише "визволяла" нас. Що поробиш: орда є орда...

Тож і дивно стає, чого це до сучасних ординців так часто їздили наші державні мужі? Скоріш за все, для одержання чергових інструкцій про те, як належить ставитися до українського народу в світлі ординського менталітету. Бо якби вони їздили туди заради наших інтересів, то обов'язково поцікавилися б, а чи не думає Росія "демократично" відшкодувати усі моральні збитки, заподіяні нам Москвою? Та де там, на такі запитання наші політики ніколи в Москві не наважувалися.

Тільки з роками зрозуміли обкрадені і побиті українці, що колись вони таки будували "світле майбутнє", але не для себе, а для Кравчука, Кучми, Медведчука, Пінчука, Ахметова, Суркіса... Це вони сьогодні за допомогою "демократичних виборів", обіцяючи змученому народові золоті гори, знову рвуться до влади.

Проблеми нашого Димитрова, а заодно і свої, вирішує "слуга народу" Л.Байкарів – директор відомої в Україні шахти-мільйонера "Красноармійська-Західна". Обласними депутатами від Димитрова є: всім відомий В.Янукович, синок сумнозвісного "емігранта" В. Щербань і директор виставкового центру в Донецьку В. Фаберов. Всі ці хлопці "полюбили" наше місто, мабуть, тому, що в нас багато наївних громадян, які вірять у те, що, маючи таких "слуг", вони колись житимуть, як у Швейцарії.

Та не станеться так! Адже і "нова" влада досі не визнає гордості і слави нашого народу – Організації Українських Націоналістів та Української Повстанської Армії. У її структурах – вщерть історичних і політичних неуків, які не бачать різниці між націоналізмом і фашизмом... А втім, те неуцтво може бути і вдаваним, бо навіть поверхневе знайомство з творами Дмитра Донцова, Євгена Коновальця, Степана Бандери та інших корифеїв націоналізму переконує в тому, що український націоналізм – то глибока і перевірена життям філософія державотворення в ім'я українського селянина, робітника, інтелігента, а не заради злодюг і бандюг, які звикли жирувати за рахунок трудівників. Коли більшість українців стануть націоналістами, тоді настане крах для усіх антиукраїнських політиків-шахраїв.

Петро КРАВЕЦЬКИЙ,
м. Димитров
Донецької області

ПОГЛЯД

ГАЗОВА АТАКА З КРЕМЛЯ

Упіймавши в Україні облизня з упровадженням подвійного громадянства і двомовності, що унеможливило неоколонізацію України, правлячі кола Росії почали шантажувати Україну газом. Віднедавна триває газова "атака" з пуском "ракет" – скажених московських "уток". Хочуть якщо не отруїти, то хоча б приголомшити газом. Чи вдасться? Не ті часи...

Хто винен, що нині Україна має певні проблеми з газом? Хто ж як не та ж Росія під колишньою назвою Союз-колонізатор. Наведу деяку статистику.

Видобуток природного газу в Україні

Роки	млрд куб. м
1960	14,3
1970	60,9
1980	56,7
1990	28,1
2000	18

У 60–70-х роках Росія проклала з України газопроводи: Дашава–Москва, Шебелинка–Москва. Коли відкрили Шебелинське родовище, колонізаторські ЗМІ горланили, що Україна буде забезпечена газом на 200 років! Та Росія швидко виссала Дашаву і Шебелинку, закачала газ у підмосковні сховища, звідки і нині ним користуються московські комунальники. Скільки заплатила Росія за газ Україні? За європейською чи міжнародною ціною? Платіжні документи є? Брали, бач, за собівартістю, а нині від України вимагають європейських цін?

Як показує наведена статистика, вже 1970 року Україна видобувала 61 млрд куб. м газу – це стільки, скільки нині мусить купувати в Росії і її союзничків. З 9-ї п'ятирічки видобуток газу в Україні різко падає. Чи збідніли надра? Ні. Яка ж причина?

З цього часу Росія почала освоєння газових родовищ Сибіру на споконвічних землях маленьких націй: ханти, мансі, ненці. Садновим партократам і ВПК-хунті запахло газонафтодоларами. Почався газонафтобум. Колонізовані ханти, мансі, ненці не зажили заможно, як у Кувейті чи Бруней, – живуть в злиднях, як і жили, газонафтодоларів і не нюхали. Все захапала Москва.

Для нових районів газонафтовидобутку були потрібні значні інвестиції. Союзу-колонізатору іноземних інвестицій не давали. Де шукати? Обікрали Україну. Закладені в бюджеті Української РСР капіталовкладення у вугільну, газову і нафтову галузі центр забирав без згоди в Сибір. Україна втратила не менше 1200 млрд куб. м газу і близько 1000 млн тонн нафти.

Мало того, забиралися найкращі українські кадри, спочатку вахтовим методом, згодом на постійну роботу – добувати для Росії газ і нафту. Ці кадри і нині там. Росія заплатила за ці кадри Україні? Ні.

За такої політики газонафтовий і вугільний видобуток в Україні був майже повністю зруйнований. Обіцяли колись Україні газ і нафту за собівартістю. Нині ж про ці обіцянки забули і хочуть поки що європейських, завтра захочуть міжнародних, післязавтра – російських, надуманих, волюнтаристських цін.

Щоб розрахуватися за всі зруйновані джерела видобутку і недоотримані газ і нафту, Росія мусить поставляти Україні протягом 20 років по 60 млрд куб. м газу і по 50 млн т нафти на рік безкоштовно або за собівартістю. Плати-поставляй, Росіє! Вміла качати до Москви, вмій тепер качати назад до України!

Обкрадена дощенту російськими колонізаторами нині незалежна Україна не має інвестицій для розвитку газонафтової промисловості. Та й російські лобі на чолі з газовим магнатом–мільярдером послом В. Черномирдіним стежать, щоб Україна не розвивала газонафтовидобутку, бо Росія втратить великий український ринок збуту (вся Європа купує 120, а Україна 61 млрд куб. м! Оце ринок!).

Нині Росія тероризує Україну за те, що вона не піддається неоколонізації через СНД. Наша нація вже була понад 300 років у Євразії. Чи не досить?

Яких тільки хитрощів не видумують правлячі кола Росії, щоб обдурити керівництво України... Натомість угода має бути комплексною. Коли Росія піднімає ціну на газ до потрібних собі розмірів, Україна також має право піднімати ціну за транзит до своїх розмірів. Україна не повинна боятися Росії. Хай Росія боїться України, бо завдяки Україні вона отримує 80% своїх газонафтодоларів, без яких в Росії настане негайний економічний і політичний крах. Поки газ–нафта Росії йдуть через Україну, а це триватиме ще не одне десятиліття, українська нація без газу–нафти не залишиться.

Як каже старий Славко: "Не вишкірюй, Росіє, ведмежі зуби! Україна твоєю колонією вже ніколи не буде! Газуй, Росіє, газуй, свій імідж перед світом псуй".

Микола ГАЛИЧАНЕЦЬ

РЕПЛІКА З ПРИВОДУ

КРАЇНА ПІЛЬГ

Таке враження складається, коли слухаєш українські новини. Тільки й чути: ВРУ вирішує питання пільг, Президент видав указ про пільги, Кабмін подав пропозиції щодо пільг, пікетувальники вимагають пільг...

А все через те, що за 14 років незалежності ні президенти, ні ВРУ, ні уряд не спромоглися розробити чітко прораховані системи оплати праці і системи пенсійного забезпечення з урахуванням особливостей перехідного періоду від радянської системи пенсійного забезпечення до системи, передбаченої новим законодавством, прийнятим 2003 року. Закон підходить для держави, де пенсіонери отримують ту пенсію, яку вони накопичили за рахунок страхових внесків до пенсійного фонду. У нас же період сплати страхових внесків триває всього 5 років. Тому більшість зарплатні працівників бюджетної сфери і селян далеко не дотягують до рівня прожиткового мінімуму. А частина багатіїв нараховують собі за останні роки зарплату в сотні тисяч і мільйони гривень і отримують пенсії в десятки й сотні тисяч гривень. Не відстають від них депутати ВРУ, Кабмін, інші структури, постійно підвищуючи собі зарплати і, відповідно, пенсії для себе і своїх попередників, Л. Кравчук ощасливив своїх колишніх соратників по КПРС, прирівнявши посади в партійних, комсомольських і деяких інших органах до посад чиновників, через що вони отримують пенсії, що нараховуються від зарплати нинішніх чиновників на відповідних посадах. І годує український народ сотні тисяч наїзників, які гнобили і знищували його.

Ю. Тимошенко підняла зарплату чиновникам вищих рангів, що автоматично потягнуло за собою підняття зарплат і пенсій нинішнім і колишнім депутатам ВРУ, підвищення зарплат і пенсій чиновникам нижчих рангів. І співвідношення між максимальною пенсією чиновників вищого рангу і мінімальною пенсією перевалює вже за сотню, чого немає в жодній цивілізованій країні світу.

Л. Кучма любив підвищувати зарплати і пенсії силовикам, забезпечуючи собі їхню підтримку. І отримують чималенькі пенсії часто-густо ті, хто все своє життя боровся проти українського народу. Ще й акції протесту влаштовують, коли їх позбавляють якихось пільг. Чому б членам "Союза советских офицеров" не отримувати пенсії від Росії як правонаступниці СРСР? Чому воїнам-афганцям, при всій повазі до них, повинна платити Україна, а не та ж правонаступниця? Чому Україна повинна платити пенсії офіцерам, які все своє життя прослужили не в Україні, ніколи не жили в ній, а осіли в ній після закінчення служби? І таких "чому" – багато. Все це – кошти Пенсійного Фонду. А дефіцит фонду сягає майже 20 млрд грн., покривається з держбюджету та й то частково (як заявляв нещодавно В. Пинзеник, непокритий дефіцит 2005 року становить 2,8 млрд грн.). Якби в США існувала така пенсійна система і система пільг, то, напевно, їхній бюджет не витримав би.

Без кваліфікованого перегляду системи оплати праці, системи пенсійного забезпечення на перехідний період, зміни податкової системи, ліквідації пільг Україна котитиметься до інфляції, подальшого збагачення за рахунок народу сотень і тисяч "обраних" і зубожіння решти 45–46 мільйонів.

Валерій ПЛИСАК,
м. Івано-Франківськ

ПРО НАБОЛІЛЕ

ХТО Ж ВІДСТОЮВАТИМЕ ПРАВА ПРОСТОГО УКРАЇНЦЯ?

Цікаво і повчально дивитися телебачення під час передвиборної кампанії. Всі прагнуть привернути на свій бік побільше електорату. Теперішня опозиція, представлена Шуфричем і до нього подібними персонами, витягає з якихось закутків надзвичайно "правдиву" інформацію від надзвичайно "чесного" олігарха Березовського. У Криму, виявляється, без партії "Союз" нам просто не прожити – повсюди біг-морди з костусевими. При всьому тому відходить у тінь проста людина, яка, потрапивши до лікарні, отримує "коротенький" список потрібних медикаментів – десь гривень на 300–500...

Наше суспільство розділене. Одна частина – більша, бідніша, змушена жити на мізерну зарплатню, пенсію. Інша – набагато менша – на суму теж місячної пенсії бідних або мінімальної зарплатні справляє маленький візит до ресторану. Люди "вищого ґатунку" лікуються у "стефаніях", "борисах", шикарних закордонних лікарнях. Якщо простий смертний сприймає як шок підвищення цін на цукор, м'ясо, а на дорогому бензині не кожен вже дозволить собі їздити, то маленький прошарок "найкращих" на це навіть не звертає уваги. Хотілося б запропонувати тим, хто формує споживацький кошик, самим хоч тиждень пожити на таку зарплатню або пенсію.

"Кращі" дбають про недоторканність своєї особи перед законом – стають депутатами й ухвалюють вигідні для себе закони. Лозунг "Бандитам – тюрми!" застосовують тільки для простого люду, бо помаранчева революція – це революція буржуазна. А народу потрібна соціальна.

Яка смішна нова влада, коли намагається налякати Колесникова і Кушнарьова покараннями за сепаратизм. Ми ж звикли, що у нас сьогодні щось обіцяють, а завтра не виконують. На всю країну показують, як есдеки платять мільйонні застави "чесно" вкрадених грошей. А потім це представляють як політичну репресію. Діти простих людей недоїдають, а "кращих" – ходять по шикарних ресторанах і замовляють подружкам шампанське за 1000 грн., користуються "мобілками" за тисячу євро.

У державі панують подвійні стандарти. Тож є пропозиція – прийняти ще одну Конституцію для людей "кращих": щоб прості бачили, що і для багатих писані хоч якісь закони.

Транспорт "кращих" треба виділити відповідними номерами, щоб, побачивши такий автомобіль, можна було встигнути сховатися.

У Криму на гірській трасі "смерті" Сімферополь – Ялта часто дорогі авто з увімкненим світлом або летять без правил, як на авторалі, або ж пошкоджені валяються на узбіччі. Від цього часто страждає і транспорт простих людей. Непогано було б влаштувати конкурс: хто виграє судовий процес у багатія щодо відновлення чи відшкодування збитків за розбитий "Запорожець" чи "Москвич". Приз – ремонт автомобіля.

Простим людям потрібні доступна медицина, освіта, достойна оплата праці, соціальні програми. Турбуватися за людей треба постійно, а не лише перед виборами. Нас вже менше ніж 47 мільйонів. Якщо комуністи свого часу виморювали голодом і мордували в концтаборах, то за часів новітніх "кращі" прирекли на вимирання мільйони бідних так витончено і "демократично", що й концтаборів не треба.

Мовна карта знову буде розігруватися на виборах до Верховної Ради. Буде й гасло відмови від НАТО, щоб задурити східний і південний електорати. Не буде лише гасла – дати простим україномовним та російськомовним людям можливість працювати й добре заробляти. Хай ходять у злиднях, а другу державну мову відстоюватимуть.

Тільки-но Ющенко почав виплачувати мамам, які народили дітей, по 8 тис. грн., як грошей не стало. Люди "вищого гатунку" їх розікрали. Навіть коли міліція ловить "кращих" на хабарах, їх відразу ж відпускають – це ж народні депутати. Пошуміли, що Шуфрич став нардепом за хабарі виборцям – на цьому все скінчилося. Тож, голосуючи, думаймо про те, хто відстоюватиме права простого українця.

Віталій ДОБРЯНСЬКИЙ,
м. Сімферополь

ПРОДОВЖЕННЯ ТЕМИ

НАШЕ ГАСЛО НЕПОРУШНЕ

У ч. 31 нашої газети за минулий рік прочитала я статтю В. Сабадухи "Яка українська національна ідея нам потрібна?" і дуже здивувалася, навіть обурилася.

Автор пише: "Попри героїчне минуле, у нашій національній психології присутні негативні риси: соціально-політична, інтелектуально-психологічна несамостійність, а також значний елемент відчуження (...). Нашому народові значною мірою притаманна рабсько-пристосуванська психологія (...). Зрештою, нам треба усвідомити і визнати, що новітня історія народу, перш за все, результат відсутності в нашому національному менталітеті певних рис та якостей, а саме: запізніле соціальне мужніння, відсутність сильної політичної волі, страх перед могутніми сусідами, соціально-психологічна залежність".

Суголосний цьому вердикту анонс до авторської радіопередачі голови НСПУ В. Яворівського: "Ну що ми за народ такий (...), залишимося нецікавими самим собі і світові".

У тому ж дусі в газеті "Вечерние вести" два роки тому виступив найближчий до Юлії Тимошенко партійний колега: "А може, ми не здатні прагнути до великої мети, до боротьби, до перемоги? (...) Може, ми генетично неспроможні протистояти знищенню? Існувати як нація, як незалежна держава? Чи зрозумілі нам слова "велич", "гідність", "моральність"? (...) Чисельність українського населення, здатного чинити активний спротив, перевищувала ворога у сотні разів... А якщо згадати Голодомор, то чисельність купки катів і зовсім непорівнянна з кількістю їхніх жертв, що здихали, як худоба, тупо і мовчки, навіть не пробуючи захистити себе і своїх дітей, які в судорогах вмирали від голоду..."

Такі присуди дають підстави нашим недругам, у тому числі "внутрішній еміграції", нахабно і жорстоко, зневажливо й агресивно ставитися до нас, українців, не визнавати наших прав на українську Україну, на державність української мови, на правдиву історію нашої нації. За роки незалежності нашу мову "демократично" витіснено з вищих навчальних закладів, з бізнесу, з культури. Все українське у нас оббріхується та паплюжиться. Дійшло до того, що знахабнілі зайди, користуючись ними ж запровадженою вседозволеністю, вже вимагають від нас покаяння за те, що вони нас століттями експлуатували, знищували фізично і духовно, вичавлювали нас з робочих місць, з рідної землі, ще й сьогодні витісняють з армії, флоту, інших сфер життєдіяльності країни національно свідомих патріотів своєї, а не їхньої України. Сьогодні духовні брати тих, хто організовував голодомори, винаходив інші методи масового знищення українців, нав'язують нам провину в Голодоморі: "Ми, мовляв, не протистояли своєму знищенню"!

Так, і під час Голодомору, і зовсім недавно, у період розгулу кучмізму, наш народ не знайшов у собі сили для переможного повстання, як це він робив у часи Северина Наливайка, Івана Богуна, Залізняка та Гонти. Але до чого тут національна ментальність? Як можна говорити про "наші вади", ні словом не обмовившись про політику полонізації, російщення, оєврeювання, яничарення, інтернаціоналізації, деукраїнізації українства, про узурпацію влади та власності радянською партійно-комсомольською, господарською, профспілковою, військовою номенклатурою, про довготривалу політичну, економічну, інформаційну, духовну окупацію наших земель, про ретельно продумане і не менш ретельно виконуване фізичне знищення і виселення з України мільйонів українців? Як можна говорити про "нашу" ментальність, і словом не згадавши мільйони борців, полеглих у боротьбі за українську Соборну Самостійну Державу, зокрема учасників Національно-визвольних змагань 20–50 рр. минулого століття, переважна більшість з яких досі не похована з почестями, досі не визнана навіть "новою" владою України.

Вороги упродовж сторіч заковували нам руки й ноги в кайдани, всіляко затуманювали свідомість, а сьогодні знаходяться мудрагелі, що полюбляють пофілософствувати про недолугість ментальності українців.

Так, в Україні недолугості чимало. Ось і помаранчева влада нерідко діє так, що незрозуміло: для кого і яка Україна твориться? Чому ігнорується вирішення українського національного питання? Заради чиїх інтересів і в періодиці, і в "наукових" роботах розкручуються хитромудрі трактування понять "національність", "патріотизм", "націоналізм", і поняття "українська нація" підмінюється поняттям "політична нація"? Таку "мудрість" ширять сили, зацікавлені у відчуженні автохтонної, корінної української нації від управління державою, від володіння власністю. Адже ота "політична нація" – то шахрайська лавочка, де заправляють "політичні українці" – зайди і манкурти, які діють у дусі колишньої радянсько-комсомольської сталінської номенклатури: можуть навіть мову нашу вивчити, але при тому "не бачити" українця. Особливо відверто і цинічно такі процеси тривають у Криму, на Донеччині, Харківщині, Луганщині, Одещині, навіть на Полтавщині.

Попри все це, наша національна ідея – це ідея Тараса Шевченка, Миколи Міхновського, Симона Петлюри, Степана Бандери, Романа Шухевича, Василя Симоненка, Василя Стуса... Наше гасло непорушне: "Здобудеш Українську державу або згинеш у боротьбі за Неї!".

Ніна РЕДЬКО,
м. Коростишів,
Житомирська область

ОТАКОЇ

ЦАР МИКОЛА В ОРЕОЛІ СВЯТОГО

Коли беру в руки газетку "Русская правда", стає гидко, ніби доторкнувся до чогось бридкого. Число за числом, шпальта за шпальтою, публікація за публікацією – все пронизане патологічною українофобією, висміюванням нашої національної ментальності, історії, державності. Зате все, що стосується російського народу, Росії, всіляко вихваляється. Більше того, читачам нав'язується думка, що російський народ найкращий у світі.

Взяти хоча б горезвісного царя Миколу Другого. Адже це – загальновизнаний світовою науковою думкою історичний факт: на цьому правителеві династія Романових історично вичерпала себе.

В одному з чисел газети вся перша шпальта присвячена так званому "*пятилетию прославления новомучеников и исповедников российских*", серед яких фігурує і цар Микола Другий. На виконаній в іконописному стилі ілюстрації усіх їх зображено в гордих позах, з ореолами навколо голів. Намальовані й червоногвардійці в будьонівках, галіфе та чоботях з наведеними на царську сім'ю пістолетами. Червоногвардійці, безперечно, були жахливими катами, як і ті, за наказом кого вони діяли. Але ж цей факт ніяк не може освятити ганебних діянь останнього російського монарха, якого прокляли не тільки більшовики, а й переважна більшість російського народу, інші поневолені Московською імперією народи. Щоб відвернути неминуче падіння свого режиму, цар двічі втягав свою країну в кровопролитні війни. На його рахунку Кривава неділя, розстріли мирних демонстрацій, загибель багатьох людей в застінках охранки.

Більше п'яти років тому відбувся Архієрейський Собор Російської Православної Церкви, який ухвалив рішення про соборне прославлення новомучеників та сповідників російських, серед яких – імператор Микола Другий та члени царської сім'ї, про що, як твердять московські видання, свідчить навіть ікона "Собор нових мучеників та сповідників російських, що за Христа постраждали, явлених і не явлених". Ікону, на замовлення московських церковників намальовану непоганим художником, "освятили" на тому ж Архієрейському Соборі. Таким чином на наших очах фабрикуються псевдосвятині, причому з далекосяжними планами. Православним нав'язується думка, що внаслідок рішення Собору, "хто б і як не ставився до особистості російського царя Миколи Другого і до його ролі в історії, якщо він російський чоловік, і, тим більше, якщо він православний християнин, – кожен повинен з повагою ставитися до пам'яті тих, хто постраждав від безбожників, явивши всьому світові і, перш за все, – нам, руським, зразок подвигу во славу Віри і Отечества...".

Видавець "Русской правди" Сергій Проваторов патетично волає: "Ще можемо, ще є час і сили, ще ворог не подолав нас назавше, і руська земля не захоплена і не розграбована остаточно. А це означає, що віра в Бога, надія на можливість викупу всіх наших гріхів, злочинів і помилок, на можливість порятунку нашої Батьківщини і нас разом з нею, наша любов до всього російського – народу, церкви, мови, культури – дають нам і впевненості в майбутньому, і сили справитися з гірким сьогоденням".

Як бачимо, сундучок відчиняється дуже просто. Валиться "*Родина*", а точніше, Російська імперія. Щоб зберегти її, Російська Православна Церква йде на будь-яку брехню.

Василь ЗАЄЦЬ

АКТУАЛЬНО

ВРЯТУЙМО ХОРТИЦЮ!

ПІД ЗАГРОЗОЮ ОПИНИЛАСЯ СВЯТИНЯ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІЇ

Потреба в додаткових мостах через р. Дніпро для Запоріжжя постала давно, ще близько 20 років тому. Було розроблено низку проектів. І ще тоді, за часів УРСР, проект мосту, що передбачав будівництво на заповідних землях острова Хортиці, фахівцями було відхилено. З низки причин не було реалізовано й жодного з двох інших найбільш вдалих проектів: 1. Південний міст (нижче о. Хортиці); 2. Північний міст (вище о. Хортиці). Вони, одначе, сьогодні значаться у Генеральному плані розвитку міста.

Багатьма спеціалістами була висловлена думка про недоцільність і небезпечність будівництва нового мостового переходу через о. Хортицю за кількасот метрів від мостів ім. Преображенського. Фактично за цим проектом центральний проспект міста та набережна (яка в документах значиться як зона відпочинку) перетворюються на автобан (6-рядний). Але міська влада, прикриваючись нібито інтересами громадян, маніпулює інформацією і суспільною думкою. Запропоновані варіанти коректного вирішення транспортної проблеми передбачають реконструкцію мостів Преображенського зі зняттям залізничної колії та розробкою графіку руху електричок. Додамо, що після побудови Південного мосту можливим стає створення наземного метро.

Але ці прості, економічні й ефективні варіанти не влаштовують міську владу. Корумпованій групі можновладців потрібні заповідні землі о. Хортиці. Боротьба за них точиться вже багато років. Міська влада заявляє, що витрачено вже понад 100 млн грн. Але куди насправді пішли гроші в такій кількості? Вочевидь, у відповіді на це запитання й криється одна з причин, через яку владоможці так вчепилися в це будівельне коритце.

Йде цілеспрямована дезінформація населення, починаючи від можливостей побудови мостів, їхньої довжини, екологічної безпеки і аж до необхідних коштів. Правдива інформація ретельно приховується. Тут потрібна перевірка з боку правоохоронних органів, незалежних від міської влади. Адже можновладці швидко знаходять спільну мову з більшістю експертів.

Поплічниками міськвлади та їхніми бізнеспартнерами було організовано опитування громадян (пародія на місцевий консультативний референдум). Було надруковано 30 тис. листівок з відривними купонами, в яких вказувалися три можливі проекти мостів (зазначені вище) з перекрученим описанням і запрошенням проголосувати за один з них. Жодного незалежного підрахунку і спостереження не велося (листівки пачками видавалися в руки "свідомих" громадян). У результаті було нібито отримано такий очікуваний для організаторів результат – 95% (добре, що не 110%) громадян "за" міст через заповідник.

Міська влада через свої ЗМІ, які не можуть надати правдивої інформації через залежність, працює над створенням придатної для своїх корисливих цілей суспільної думки. Приміром, будівництво мостів через о. Хортицю представляється як справа внутрі-міська чи навіть особиста.

Але недоторканність та безпека о. Хортиці – це справа всього українського народу. Це наш спільний історико-культурний та екологічний скарб України. На Хортиці можна проводити тільки роботи, потрібні для збереження, упорядкування й розвитку острова як культурно-духовного, еколого-рекреаційного і туристичного центру. Це зазначено в законах України.

Розчаровує і позиція місцевих структур "Нашої України". Мабуть, з остраху втратити кільканадцять голосів, а окремі керівники, може, й з інших міркувань, – "нова влада"(в Запоріжжі змін небагато) йде на домовленості зі старим, корумпованим елементом. До речі, з точки зору наближення виборів будівництво 2-мільярдного мосту може перетворитися на засіб шантажу центральних органів державі місцевою владою. Що сьогодні вже відбувається. Деякі впливові місцеві ЗМІ час від часу наголошують: "Запоріжжю не дають кошти на мости, щоб провчити за неправильне голосування..." та ін.

Місцева влада не зважає ні на рішення державних гілок влади, ні на рішення Президента. Незаконні намагання заволодіти землями Національного заповідника тривають і навіть стають активнішими. Апетити вдалося дещо збити – з 700 га до 300 га, але зазначимо, що міська влада, отримавши хоч маленький клаптик заповідника, – зробить все, щоб захопити набагато більші території. Адже саме заповідними урочищами планується розраховуватися з інвесторами за кошти, виділені на будівництво мостів. Тому потрібна негайна передача всіх земель (яка мала відбутися ще 1993 р.) о. Хортиці Національному заповіднику "Хортиця".

У Запоріжжі, колись невід'ємній частині козацької вольниці, дуже складна ситуація. Під загрозою опинилася святиня Української держави – острів Хортиця. Навіть за антиукраїнського совєтського режиму о. Хортицю вдавалося рятувати від плюндрування. Невже зараз, після приходу до влади українського Президента, злочин, розпочатий режимом Кучми-Януковича, може бути реалізований?

Щоб врятувати о. Хортицю, потрібно підняти всю Україну. Не дозволимо купці місцевих олігархів загарбати національну святиню. І якщо проводити референдум – то він має бути всеукраїнським.

Ігор ЗУБКО, Денис ТАРАСОВ

ПРО НАБОЛІЛЕ

БІЗНЕС НА ЛЮДСЬКІЙ НЕОБІЗНАНОСТІ

У середині 70-років XX століття Україна щорічно добувала 65–68 млрд кубометрів газу, забезпечуючи цим паливом Росію, Білорусь, Молдову і країни Прибалтики. На території України виділяються три нафтогазоносні джерела – Західне (Карпатське), Східне (Дніпровсько-Донецьке) і Південне (Кримсько-Причорноморсько-Азовське). Ступінь їхнього промислового освоєння найбільший у Західному (40%), а найменший – у Південному (3%) родовищах. Найперспективнішим є Південне, найменш освоєне, але й недостатньо вивчене в геологічному плані.

За існуючих щорічних темпів споживання Україною газу в обсягах 75 млрд кубометрів, розвіданих запасів вистачить на 60 років (дані УкрНДГРІ). Реальні потреби газу можна зменшити до 50 млрд кубометрів на рік за рахунок упровадження енергозберігаючих технологій, а також використання альтернативних джерел енергії (біогазу полігонів твердих побутових відходів, геотермальних систем обігрівання, кондиціювання і нагрівання води без використання природного палива, а також газу вугільних родовищ і біопалива). Таким чином, розвіданих запасів газу вистачить на 80 років, а прогнозованих у декілька разів більше.

За підрахунками українських вчених, оптова ціна на газ власного виробництва становить 36 доларів США за 1000 кубометрів, а нафти – 80 доларів за 1 тонну. Україна володіє потужною нафтогазовою інфраструктурою: найбільші в Європі сховища, де можна зберігати майже 30 млрд кубометрів газу; потужні транспортні нафтогазопроводи; вигідне географічне положення; значний науково-технічний потенціал і чимала сировинна база. На особливу уваги заслуговує позитивний прогноз перспективності використання о. Зміїного як ідеальної стаціонарно-плавучої бурової установки, з якої можна пробурити 15-20 експлуатаційних похило-горизонтальних свердловин. Таку ж технологію вже впроваджено українськими фахівцями в Туркменистані, де вона позитивно себе зарекомендувала.

Переорієнтація на імпортування паливних енергоносіїв – це свідома авантюра українських можновладців в часи незалежності, яка негативно позначилася на економіці держави. Як говорив І. Бакай: "...Усі багаті люди в Україні збили свої статки на російському газі". Тепер ми пожинаємо плоди їхньої антидержавної політики".

За підрахунками вчених Інституту геологічних досліджень НАН України, тільки на півдні країни запаси газогідратів і підгідратного газу становлять перші тисячі трильйонів кубометрів (геологічних). Виникає запитання: кому було вигідно протягом 15 років замовчувати реальний стан справ в українській паливній енергетиці?

Спритні "фахівці" від нафти й газу отримують мільярдні прибутки, які кладуть у власні кишені, а народ лякають дефіцитом, безпідставно підвищуючи ціни на газ і електроенергію.

Як виявилося, суверенітет України цілком залежить від державної підтримки вітчизняного нафтогазового комплексу. Збільшення обсягів фінансування наукових і геологорозвідувальних робіт дозволить у стислі терміни підготувати низку законсервованих родовищ до експлуатації. За умови доведення щорічних обсягів бурових робіт до 700–800 тисяч погонних метрів, через 4–5 років Україна може перетворитися з імпортера в експортера паливних енергоносіїв.

Володимир СМИК,
геотехнолог
м. Львів

ДУМКИ ВГОЛОС

САМОЗАХОПЛЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ЗЕМЛІ

Останнім часом дуже багато бажаючих захопити собі бодай клаптик нібито нічийної української землі. Хапають усі – ну ніяк люди не хочуть жити за законами, та й за "поняттями" також не бажають. Отака собі анархія. Скажімо, зібралася купка безземельних кримських татар і надумала собі захопити трохи земельки на березі Тихої бухти... А чому б ні, якщо цей самозахоплений клаптик, у який не вклав жодної копійки, потім можна буде вигідно продати – аж під 50 тис. грн. Кучмівський режим спричинився до того, що народ не поважає землю. Люди, отримавши землю у власність, не бажають нею користуватися. Вони здають її в "оренду" за 250–800 кг зерна. І ніякої різниці між татарами з берегів Тихої бухти та українцями з берегів Дінця, які однаково хочуть мати те, що їм не належить! Можна під ці явища підводити різні політичні, фінансові, економічні підстави, але їхнє єство одне – самозахоплення. Все почалося з того, що Кучма без нашого дозволу почав роздавати нашу землю тим, "хто на ній працює". Це що за ідіотизм – визначати власника за способом занять?! Тоді треба віддати художникам та малярам усі фарби держави та суспільства. Потім море – морякам, а залізницю – залізничникам.

Справа в принципах, правилах та порядку. Якщо влада дозволяє купці людей будь-якої релігійної, національної чи іншої спрямованості захоплювати землю, а потім узаконює самозахоплення, то чому інші не можуть діяти повсякчас і повсякпростір так само?

Тому тут справа не в самозахоплювачах, а у владі, її режимі та чинниках. Я на власні очі спостерігав у Тихій бухті, як влада не діяла. А влада, яка не діє, – то не є влада. Або є влада суверенна, або її немає. Коли процвітає останнє явище – виникає Тузла. А коли в державі є рівні громадяни, а потім ще рівніші – розпочинається війна. Громадянська. От чому саме ті, хто так не хоче громадянської війни, більш за всіх сприяють її початку.

Під сучасну пору в Україні виникло декілька чужинських кланів, які намагаються дорватися до влади. Так не буде! Не буде безкарного захоплення української землі, розподілу загального фонду, ресурсів.

Люди, які сьогодні вхопили шахрайським манером той чи інший кавалок загального добра, рано чи пізно будуть покарані. Вони мусять бути свідомі, що ступили на стежу війни. Громадянської війни. Більше того, інші люди мусять усунути їх як небезпеку українському народові.

А все починалося із самозахоплення... Самозахоплення української землі, ресурсів, заводів, грошей...

Микола ХАРКІВ

ПЕРЕЖИТЕ

ВИЖИЛИ, БО ВІРИЛИ

Доля – слово жіночого роду. Можливо, саме тому на плечі жінок, котрі присвятили своє життя підпіллю, ліг такий важкий хрест. Терновою дорогою пронесли вони його, ні на йоту не шкодуючи, давши одного разу присягу, до виконання якої не завагаються і зараз. Вони були зв'язковими, медсестрами, санітарками; страх, біль, мордування – все було в їхньому житті. Кожна з них вартує доземного уклону.

Своїми спогадами ділиться Катерина Кочмар, 1926 року народження, псевдо "Марійка".

"У підпілля пішла 1946 р., була зв'язковою між Дрогобичем та Перемишлем. Пройшла вишкіл зв'язкової, медсестри. Мій брат – "Крига", командир відділу куреня "Олень" – під селом Бібретинка (Бібречина) вів бої два тижні, після того я про нього нічого не чула, казали, що десь втік у Карпати.

1947 р. арештували мене в селі Луганьковцях, продав лікар "Богун" зі Львова, та пізніше наші хлопці його ліквідували. Доставили мене в сільську раду села Кроківичів Дрогобицького району, тримали там днів два–три. Потім відвезли у Дрогобицьку в'язницю, там сильно били. А як була в Самбірській в'язниці, то там мордували ще страшніше – стояла по коліна у холодній воді. Вирок приписали – заслання в Сибір в місто Інту на 10 років. Мій номер був Б185. Тяжко працювали на залізниці, кам'яних кар'єрах. Кар'єри були так далеко, що лише двічі на день встигали зробити ходки. Пам'ятаю, якось після робочого дня всі були дуже втомлені, сидимо мовчки на платформі, а тут хтось з дівчат як заведе пісню. Втома враз зникла – всю дорогу до зони їхали зі співом.

Давали нам на день 300 г хліба та черпак супу. Ми той хліб ковтали, бо борошно було збиране і траплялися шматки то тирси, то ще чогось.

Жінки є жінки, нам завжди хотілося виглядати краще, а вдягали нас у якесь лахміття. То ми тихцем витягали цвях зі стіни, потім клали його на шпали. Як переїхав його потяг, то й мали голку. Трохи шили, але так, щоб наглядачі не бачили.

Якось по радіо хлопці домовилися з представниками США про втечу. Копали собі вихід у підлозі – місяцями виносили то в кишенях, то в шапках землю. З 15 чоловік двоє не встигли втекти (їх четвертували на очах усіх), решту – забрав гелікоптер.

Писати додому дозволяли раз на рік, і то черга йшла за алфавітом. Якщо твоя черга не підійде, то вже до наступного року чекаєш. Були й добрі наглядачі, які відсилали наші листи, – клали ми листи під трьома камінчиками десь біля шпал, увечір їх наглядачі забирали. Було таке, що одна дівчина домовилася поглядом з наглядачем і поклала листа у сніг під лопату. А начальник побачив. Вистрілив у неї, і вона, як пір'їна, впала. По вистрілу ми всі впали лицем до землі. Ніхто не міг підійти до неї, бо зразу ж стріляли. Так гірко кликала вона: "Дівчата, допоможіть!". Під'їхала невелика вантажівочка, вкинули її майже мертву у кузов, повезли кудись. Після того ми оголосили голодування – 2 тижні були без їжі. За це скинули всіх нас в один барак без туалету – начальник зони Чеснаков був дуже жорстокою і ганебною людиною.

Як Сталін здох, то радіти ми могли лише поглядом. Глянемо одна на одну і тішимося собі тихенько.

1953 року перевели мене в санмістечко, де була медсестрою. Потім працювала в швейній майстерні, підшивала постіль. Як звільнили завідувачку лазні, то мене хотіли поставити замість неї. Не хотіла я, відмовлялася, то мене відправили на тиждень на штрафну "гірку", де сиділи "блатниє". Потім відправили знову на "зону". Пам'ятаю, з нами був священик – молдованин, мав справжній хрест, який йому за велику ціну віддали з передачки, усупереч правилам в'язня мав іконку Богородиці. То ми, слава Богу, молилися.

1956 року зустрілася я з батьками в Кемеровській області, у Нововолинську. Так пройшло моє табірне життя, приписане за бажання мати вільну Україну".

Ці спогади не полишають їх ні вдень, ні вночі... Жахливою картиною стоять перед очима. Та не втрачають оптимізму героїні, радіють, що ходять по вільній рідній землі. Катерина Кочмар щаслива бачити поруч тих, хто, не шкодуючи молодості, пов'язав своє життя з боротьбою на благо Батьківщини.

Ярина МИХАЛЬОНОК

ЧИТАЦЬКА ПОШТА

ЗРАДИВ МОВУ – СТАВ РОГАТИМ!

Сталося це, коли велася передвиборна кампанія до Верховної Ради другого скликання. Я чекав на тролейбус. На зупинці було ще 6–7 чоловік. І ось підбіг чоловічок, тицьнув папірець до стовпа. Всі повернулися до "новини" – це була агітка комуніста Бабуріна, у якій він вимагав: "Прекратить насильственную украинизацию". Поперед мене стояла жіночка і читала, але тут же зойком сказала (зверніть увагу по-російськи): "Как же это так "насильственная украинизация". Я родилась под Мелитополем, и, кроме родного украинского, я никакого языка не знала. Приехала в Запорожье в 61-ом году. Села в троллейбус и спросила: "Як доїхати....", а в ответ услышала: "Рогатая!".

Як бачите, ця жіночка опанувала мову окупантів і одружилася, як я це потім від неї дізнався, не з українцем. Життя! Час минув, а біль за образу залишилася.

От би зараз тих, хто порушує 10 статтю Конституції України, теж називати "рогатими". Може, вони б швидше наверталися до України.

Але для цього потрібна чітка і наполеглива позиція уряду, бо не тільки окупанти звикли до панівної мови, а й наші доморощені холуї, які намагаються спілкуватися будь-якою, тільки не українською.

А на базарі взагалі без матюків не торгують. Я в такому випадку раджу: "А ви перейдіть на державну мову, і відразу ж позбавитеся матюків!.." Очманіло лупають очима, – до них це дуже важко доходить – звикли.

Олександр БОЙЧЕНКО,
член КУН, м. Запоріжжя

У КОМУНІСТИЧНОМУ РАЮ

ЧИ ВІДПОВІДАТИМУТЬ КОМУНІСТИ ЗА 33-й РІК ?

Мені було вісім років, коли комуністи влаштували голод. Зараз усі злочини списують на Сталіна. Але Сталін не їздив селами і не відбирав останньої зернинки в опухлих дітей. Це робили за вказівками Сталіна комуністи – батьки багатьох з тих, котрі зараз засіли в кріслах Верховної Ради і хочуть знову нових червоних експериментів з Україною.

Я бачив те, чого ніхто, сподіваюся, більше не побачить. Де у нашій Завадівці було попове підсобне господарство, залишився один великий хлів. Для нас, дітей, організували в цьому приміщенні, поруч із віддком для свиней, щось на зразок дитячого садка. Варили бурду в котлах для свиней і нас годували. Неподалік був великий сад, – ми залазили на вишні і об'їдали листя. Коли "об'їли" один сад, стали шукати іншого. От підійшли до цвинтаря і побачили, як четверо дядьків копають яму – десь три на п'ять метрів, а завглибшки – на шість. Поруч була така ж яма, але вже завалена людьми – померлими і ще живими, але при смерті. Потім під'їхала підвода, вщерть завалена "живими трупами". Дядьки-землекопи перекинули підводу і вивалили людей в яму. Згодом приїхала ще одна підвода, повна людей, і дядьки-землекопи вчинили так само. Трохи присипавши яму землею, дядьки поїхали в село, щоб збирати напівживих. А ми кругом нишпорили і побачили, як з ями почала вигрібатися рука. Сказали про це "землекопові", що залишився біля ями, то він взяв землі і засипав того напівмерця – молодого хлопця років двадцяти.

Якось ми пішли в сад до розкуркуленого "американця" (він нікого не експлуатував, а приїхав з Америки з грошима). От прийшли ми в ту хату й бачимо: під коморою лежить якийсь чоловік – він збоку заліз під підлогу, певне, шукав зерно, що колись просипалося. А в цьому будинку тепер була розміщена сільська рада. От звідти вискочили троє комуняків, витягнули за ноги того голодного чоловіка і по черзі стали бити, опускаючи на бідолаху пудову гирю. А ми витріщили очі й дивилися. Згодом один з цієї трійки погнався за нами, то ми й розбіглися.

Отака страшна правда про моє село Завадівку 33-го року. Чи мучитиме хоча б совість нинішніх комуністів за скоєне?

Микола РЕВЕНКО, м. Боярка

ОГЛЯД ЛИСТІВ

"НАЦІОНАЛІЗМ – ЦЕ ВИЩИЙ ПРОЯВ ПАТРІОТИЗМУ В ДІЇ!"

Катерино, серце моє!
Лишенько з тобою!
Де ти в світі подінешся
З малим сиротою?

Процитувавши ці, відомі кожному українцеві, рядки, Ольга Варфоломієва з Дніпропетровська твердить: "Катерина – своєрідний символ України. Це не лише особиста трагедія сільської дівчини, а трагедія всієї України, зрадженої Москвою.

Катерина, в перекладі з грецької, – чиста, непорочна, свята, у Святцях – Великомучениця, якою стала й Україна в московській неволі. Це ім'я було і залишається одним із найулюбленіших в Україні імен".

"Тільки Шевченкова Правда врятує Україну", – так вважає Арсеній Главацький (с. Нове Село Ізяславського району Хмельницької області).

Правда національного генія часто надихала на життєвий подвиг не тільки етнічних українців, а й людей інших національностей. Про одного з них – відомого українського поета Василя Вишиваного – розповідає в своєму листі Дмитро Бойко (Запоріжжя). Справжнє ім'я цієї людини – Вільгельм фон Габсбург. Виходець з династії австрійських Габсбургів став полковником армії Української Народної Республіки, військовим радником Симона Петлюри. Частина українських державників, серед них і славний митрополит УГКЦ Андрей Шептицький, розробляючи проект створення Українського Королівства, вбачали у Василі Вишиваному майбутнього українського вінценосця. 1947 року Василь Вишиваний був арештований у Відні радянською спецслужбою і таємно вивезений на територію Радянського Союзу. Помер 18 серпня 1948 року в Лук'янівській тюрмі (Київ).

Про нечувано жорстоке ставлення окупантів до українців розповідає Нінель Василинина (с. Лимани Березанського району Миколаївської області): "Після війни сім'я наша жила на Львівщині. Мама без батька виростила шестеро дітей. Автобусного сполучення ще не було, тож доводилося ходити до Дрогобича пішки, лісами. Якось мама послала на базар п'ятнадцятилітню доньку. В лісі її перестріли енкаведисти, зґвалтували, страшно покалічили і покинули скривавлену, непритомну. Коли ж вороги провідали, що дівчина вижила і знає, хто з неї познущався, то енкаведисти, викликавши маму в свій кабінет, наказали: "Кажіть, що вашу доньку зґвалтували бандерівці, а не то знищимо всю вашу сім'ю!"

Продовженням московського знущання з нашого народу Нінель Яківна вважає нав'язування Україні російської мови як другої державної: "Мені доводилося бувати в Сибіру, Краснодарському краї, Волгограді, Самарі, де є села, заселені українцями, але ніде немає жодної української школи, і ніхто не вимагає надання українській мові статусу другої державної. За що ж російській мові в Україні мають бути якісь привілеї?"

У роки Другої світової війни та протягом повоєнного десятиліття від московської сваволі й жорстокості українців намагалася захистити Українська Повстанська Армія. Про один з її подвигів пише В. Іванов-Харитоненко:

Мають знати нащадки, як бігли
Від УПА Ковпака вояки!

Перемога прийшла небувала –
Гола правда паперів така:
Розгромила УПА Ковпака,
Хоч на неї дивізії слали!

Ідеї українського націоналізму, в яких цілком втілено велику Правду Шевченка, завжди оббріхувалися агентурою Москви. Злісні наклепи на українських націоналістів ще й досі затуманюють голови значній частині мешканців України. Тож Євстахій Кинаш (смт Підволочиськ Тернопільської області) вважає: "Українським націоналістам слід створити свої центри: ідеологічний, аналітичний, військовий, культурний тощо. Нам слід готувати нашу молодь до захисту Вітчизни, бо на армію, "реформовану" "діячами" на зразок екс-віцепрем'єра Миколи Томенка, годі надіятися. Маємо вести послідовну націоналістичну контрпропаганду, якої не веде влада!"

Саме таку контрпропаганду веде газета "Нація і держава", до голосу якої прислухається все більше громадян України.

Цікаву пораду знаходимо в листі Василя Лазорищака (м. Теребовля Тернопільської області): "Щовечора (і в ранковому повторі) робіть 45-хвилинні огляди газети по радіо і телебаченню України".

Активний розповсюджувач "Нації і держави" Олександр Прийменко (Запоріжжя) згадує: "Простий, неінтелігентного вигляду чоловік років шістдесяти зацікавився газетою, її видавцем. Я побоювався, що після слова "націоналізм" почую образливі вигуки, як це нерідко буває в Запоріжжі. Але сталося несподіване: незнайомець сказав: "Национализм – це вищий прояв патріотизму в дії!" Тепер у розмовах з людьми я часто вживаю цю фразу, і реакція в основному схвальна".

Хоч як це дивно, сьогодні Україні загрожує не тиранія, а "демократія". Недаремно сказано: застав дурня Богу молитися, він і лоба поб'є. Недоуки, багато з яких опинилися в Україні при владі, стали настільки "демократичними", що зрікаються націоналізму, служать не українському народу, а міжнародному капіталові, сіоністам і російським шовіністам, які намагаються перетворити "незалежну" Україну на свою спільну колонію.

Василь ЗАЄЦЬ

З КОГОРТИ НЕЗЛАМНИХ

НА ВІКУ — ЯК НА ДОВГІЙ НИВІ

Анна Михайлевич

Якось під час зібрання колишніх політв'язнів я почула виступ Анни Михайлевич зі Славська – вже немолодої жінки, учасниці Кенгірського повстання, про яке ми тоді ще майже нічого не знали. Згодом, ближче познайомившись, дізналася про вельми цікаве і важке її життя в сталінських таборах.

Улітку 1998 року в наші краї прийшла велика повінь. Села по берегах річки Опір були геть затоплені. Охоплена тривогою, я поспішила навідатися до п. Анни у Славське і була вражена необлаштованістю її житла. У підвалі будинку, в якому п. Михайлевич наймає куток, на підвіконнях, на ганочку, просто на підлозі були розкладені книжки, журнали, документи, записники – усе набухле від вологи.

Рід Михайлевичів – давній і знаний на Сколівщині. Дід Анни о. Стефан був священиком. Батько – Антін Михайлевич – мав ветеринарну освіту, але здебільшого обіймав посаду сільського урядника. Це був заможний господар, який умів давати лад не тільки власній господі , а й усьому великому господарству села.

Після закінчення трирічної початкової школи батьки віддали Ганнусю на навчання в місто Сколе, щоб потім вона могла вступити до Стрийської гімназії. Кмітлива сільська дівчинка швидко завоювала симпатії сколівських школярок. Вона часто буває в сім'ї адвоката Дольницького, з дочкою якого товаришувала, де багато книжок, картин, де лунає фортепіанна музика.

Сьогодні пані Анна з вдячністю згадує тодішніх своїх вчителів: Сербинову, Болядівну, Хмурівну, Проботову та сестер-йосафаток, особливо Софію Дзюбу – красуню з університетською освітою, яка знала іноземні мови, музику, прекрасно малювала.

Настав 1939 рік. У Галичину прийшли червоні "визволителі", які закрили гімназію, заарештували вчителів. Куди податися дівчині, яка відмінно закінчила міську школу? У рідному селі відкрили семирічку тепер уже совєтської школи. І Анна повторно пішла до сьомого класу.

Непомітно збіг навчальний рік. 21 червня 1941 року – день закінчення школи. Назавтра планується прогулянка з учителями на гору Тростян. Та мандрівку скасували. Учням видали лопати та кайла і повели в село Глинкувате копати окопи.

Перші німецькі бомби упали на столицю України. Біля сільської управи палили якісь папери, а в селі народ ще нічого не знав. І коли 30 червня у Львові проголосили Акт відновлення самостійності України, Анна Михайлевич вступила в свою тривожну юність, за яку потім довелося розплачуватися роками неволі в сталінських ГУЛАГах. Вона стала членом Юнацтва ОУН, згодом навчалася в Стрийській гімназії. А на Волині вже формуються загони УПА. Молодь добровільно вступає до її лав. Адже Україна опинилася в оточенні двох ворожих армій. І ось уже перші ешелони пущено під укіс українськими повстанцями, вже відбулися перші сутички з червоними партизанами... Після вишколу Анна Михайлевич призначена районним провідником ОУН на псевдо "Софія".

Та восени 1944 р. в Карпати повернулися "визволителі", і з перших днів почалися переслідування. Наприкінці грудня 1945 року взяли Анну. На допитах вона все заперечувала. Та арештований сусід Петро Кінаш, якого було піддано жорстоким тортурам, під час очної ставки мовив: "Анно, не відпирайся, бо вже пізно". До ранку той чоловік помер. А його слів було досить, щоб Анні Михайлевич винесли вирок: 20 років каторжних робіт і 5 – позбавлення у правах. І ось пересильний пункт Тайгист, далі – Джезказган і вислок Рудник. Це – Казахстан. Сюди на важку працю привезли сотні жінок і дівчат. Серед них і дівчина зі Славська, якій щойно виповнилося 20 літ. Три роки праці в міднорудній шахті. Це каторжний труд, за який дівчина одержувала 600 г чорного глевкого хліба і мисочку рідненької юшки. Після зміни піднімалася "на-гора" і, долаючи смертельну втому, падала на нари. Згодом, відбувши короткі курси, Анна отримала кваліфікацію машиніста–скрепериста і перейшла на марганцеву шахту.

Важка праця і жахливі умови життя зріднили каторжанок. Кожна вільна хвилина – спілкування, спогади, дискусії, спільна молитва, навіть відправа Літургії, переказування літературних творів, мрії про волю. А ще була українська пісня, привезена з Карпат, з Волині, з Полісся, з-над Дніпра.

Через деякий час Анна Михайлевич опинилася в Кенгірі, де в травні 1954 року спалахнуло найгучніше повстання, яке тривало сорок днів. Тут Анна Михайлевич була на передньому краї. За це одержала рік закритої тюрми Курган. Тут вона отримала єдиний привілей: дозвіл читати книги з тюремної бібліотеки – багатющу класику світової літератури. Через рік А. Михайлевич переведено в Потьму Мордовської АРСР. Тут вона освоює слюсарну справу і стає майстром першого розряду з ремонту швейних машин.

Анна організувала хор, який з успіхом виступав у зоні. Це духовно підтримувало людей за колючим дротом.

1956 року почалося звільнення окремих політв'язнів без права повертатися в рідні краї.

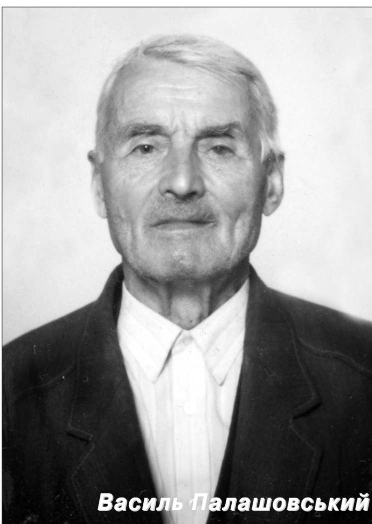
Тільки на початку 90-х побачила рідні Карпати Анна Михайлевич. Сама-самісінька. Батьки, вивезені в Сибір, спочили в Омську, сестра Ярослава померла від тифу, переховуючись від КДБ (була головою Союзу Українок). Брат Михайло загинув від московської кулі, а найстарший брат Ізодор поклав голову на полі бою ще в Першу світову. Сподівалася Анна, що конфісковану спадщину їй повернуть. Де там. Оббивала пороги районних чиновників, та вони відмахувалися. Хату, бачте, продано комуністові Вітвицькому, колишньому директорові лісгоспу, тож не годиться турбувати колишнього вельможу. Почав начебто колгосп будувати для Анни хату. Склали кілька колод, накрили шифером – іди живи без вікон, без дверей. А їй так хотілося поселитися в Україні разом з чоловіком, який так і помер на чужині, в Джезказгані, 1996 року. Син одружився і не має куди приїхати, бо мама наймає маленьку кімнатку в підвалі багатоповерхівки. І тягнуться довгі осінньо-зимові вечори в самотності. Єдине, що тішить, – це синові листи – ніжні й теплі. Навіть телефону не має пані Анна. І може, нарешті нова влада почує голос цієї страдженної жінки. Не може не почути!

Любомира ФІТЕЛЬ,
Сколе–Славсько

БОРОТЬБА БУЛА ЧЕСТІ ДЕВІЗОМ

У своїй книзі "Український здвиг: Поділля 1939–1955" відомий історик Володимир Сергійчук подає документ – доповідну записку секретаря Тернопільського обкому партії В. Дружиніна секретареві ЦК КП(б)У Микиті Хрущову про хід боротьби з формуваннями УПА й підпіллям ОУН у Тернопільській області в березні 1948 року.

Серед перерахованих прізвищ і псевд "... ликвидированного руководящего состава подполья ОУН" значиться й прізвище Михайла Степановича Кравчука – "Чумака", 1926 р. н., мешканця с. Мшанця Велико-Глибочицького району – пропагандиста кущового проводу ОУН.

Василь Палашовський

Нині в селі Мшанець мало хто з молодих знає про цього завзятого хлопця, їхнього односельця, щирого патріота, месника за кривди свого народу. Лиш у посивілих головах людей старшого покоління ще збереглася пам'ять про сумні й страшні події тих далеких сорокових років вже минулого століття.

Про Михайла Кравчука – мшанецького месника – довелося мені почути з уст жителя с. Дітківців Зборівського району п. Василя Палашовського, колишнього члена ОУН, політв'язня комуністичних концтаборів. Ось його розповідь:

"Хоча Друга світова війна закінчилася в травні 45-го, боротьба ОУН-УПА з більшовиками не припинялася ще більше десяти літ. Червоний окупант, окрилений перемогою над німцями, забезпечивши собі тверду позицію договорами з західними союзниками, кинув потужні сили карателів НКВС проти українських повстанських частин.

Влітку і взимку, вдень і вночі нишпорили вони по всіх закутках Галичини й Волині, по селах і містах, по лісах і ярах, вишукуючи роздріблені й знесилені повстанські боївки.

З місцевих іуд формували загони так званих "яструбків", які допомагали гебешникам винищувати не тільки повстанців-підпільників, а й запідозрених у зв'язках із ними своїх односельців, сусідів, навіть родичів. Бо де-де, а в Україні ніколи не бракувало доносщиків і фарисеїв, зрадників і перекинчиків, суспільних покидьків, які вислужувалися перед ворогом-чужинцем.

Пам'ятаю, як по війні з'явився в селі Мшанці забраний німцями на роботи молодий полячок Владзік Врубель. Згідно з польсько-совєтським договором про обмін населенням, більшість поляків переселилися в Польщу. Виїхали й Врубелі. Та синок їхній, Владзік, залишився "на кресах", щоб допомагати енкаведистам винищувати "хлопське бидло", як він висловлювався про українців. І допомагав. Розгулював з гарнізонцями по селах, виказував "неблагонадійних", власноруч розстрілював захоплених повстанців. Не раз наводив облави на обійстя родини Кравчуків, щоб захопити їхнього сина, підпільника ОУН – Михайла. За доносом Владзіка сім'ю Кравчуків вивезли в Сибір.

Не зміг простити того Михайло Кравчук "Чумак" ні енкаведистам, ні Врубелю – виніс смертний присуд.

Навесні 1946 року, під вечірню пору, засівши край шляху, ждав на гарнізонців-облавників. Знав: цією дорогою вони повертатимуться з села до Великого Глибочка.

Підпустив ближче, натиснув на спуск кулемета... Стукотіло в скронях, піт капав із чола, та на душі відчув полегкість. Закинувши на плече "дехтяр", подався через поле до лісу.

Того вечора тут, на дорозі, знайшли свій кінець начальник Велико-Глибочицького райвідділу НКВС Єрмаков, з десяток карателів, а серед них – мшанецький полячок Владзік Врубель.

Демобілізувавшись з совєтської армії, повернувся в село Дітківці місцевий мешканець Петро Ништа-Нарольський. За час війни дослужився до лейтенанта, вступив у партію. На пропозицію райкому став створювати в селі загін "яструбків".

Якось у хату до нього завітав повстанець "Чумак". Зайшов без злого наміру – хотів переконати чоловіка відмовитися від райкомівського доручення. Та помилився. Новоспечений лейтенант яструбом накинувся на повстанця, намагаючись обеззброїти. Той одним пострілом з револьвера поклав нападника на землю. Загін "яструбків" у селі Дітківцях так і не був створений.

Осінньої днини 1947 року Михайло Кравчук із другом Романом Лиликом, бойовиком СБ, переховувалися від злих очей у стодолі в надійних людей у селі Добриводах, що в Збаразькому районі. Того саме дня в село наїхало карателів, щоб вивозити людей у Сибір. Лунали плачі й голосіння нещасних бранців... За цим безчинством енкаведистів та "яструбків" спостерігали з укриття друзі. Зважившись сили ворога, вискочили з укриття й застрочили по посіпаках з автоматів. Чотири карателі впали мертвими, інші кинулися врозтіч. Месники зникли, ніби розчинилися в просторі.

Та підкуп і зрада, нічні облави, засідки, арешти запідозрених у зв'язках з підпіллям, масові виселення в Сибір виснажували повстанців. Кільце навколо них звужувалося...

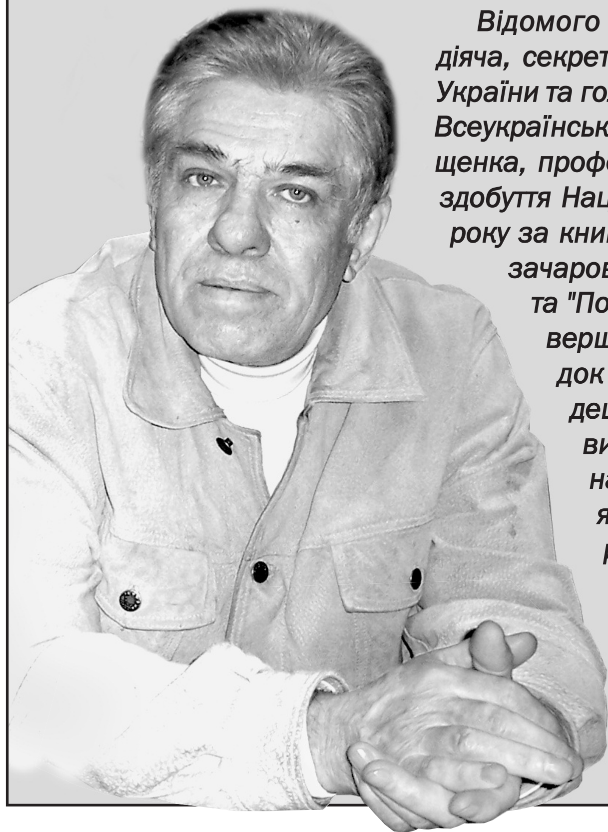
За наказом районного проводу ОУН повстанець "Чумак" готувався перейти на терени іншого району. Перед відходом зайшов до мшанецького господаря, де мала відбутися зустріч зі станичним села. Не підозрював, що тут уже чекають енкаведисти. Вступив у нерівний бій, в якому був тяжко поранений в груди. Зібравши останні сили, щоб не датися ворогу живим, послав кулю собі в чоло.

Так закінчив своє молоде життя мужній мшанецький месник, відважний український повстанець "Чумак" – Михайло Кравчук. Вічна йому слава!"

Оксентій КАМЕНЮК

позиція

РІЗНІ ЛИСТИ ВІД РІЗНОЇ УКРАЇНИ

Відомого науковця і культурно-громадського діяча, секретаря Національної спілки письменників України та голову Київської організації НСПУ, голову Всеукраїнського педагогічного товариства ім. Г. Ващенка, професора Анатолія Погрібного висунуто на здобуття Національної премії ім. Т. Шевченка 2006 року за книги з циклу "Розмови про наболіле", "По зачарованому колу століть", "Раз ми є, то де?" та "Поклик дужого чину". Нині письменник завершує нову книжку, назвою до якої узяв рядок з вірша О. Ольжича "Захочеш – і будеш!". Свідченням суспільного резонансу, викликаного словом вченого, є величезна пошта, що її він одержує, – найперше як відгуки на кожному відому радіопрограму "Якби ми вчились так, як треба". З огляду на суспільну та національну значимість цієї пошти, що відбиває бажання та вимоги українців стосовно культурно-духовної сфери, друкуємо підготовлений Анатолієм ПОГРІБНИМ її огляд.

Це найбільше бажання кожного публіциста – знайти такі слова й такі аргументи, щоб твій однодумець ще й ще додатково ствердився у своїх переконаннях, щоб той, хто перебуває у пошуках істини, повірив саме у твою правоту, щоб той, хто досі був байдужий до твоїх болей, почав пробуджуватися, а той, котрий невиправно тримається супротивної позиції, вже просто не зміг тобі ані заперечити, ані спростувати тебе – так ти його здолав!

Ідеальне прагнення! Хоча на практиці часто трапляється так, що й однодумець не потребує твого слова, оскільки він не менше переконаний, аніж ти сам, і той, хто вагається, продовжує вагатися і після усіх твоїх старань або ж почуває себе збитим з пантелику, надто у випадку, коли на нього впливають аргументи з протилежного боку, й ідеологічні воріженьки знову й знову піднімаються опісля твоїх, здавалося б, найпотужніших і нищівних ударів та навісніють у поборюванні правди, якою ти перейнятий.

Отож і мусиш раз у раз повертатися на вихідні позиції, заново то відбиватися, то наступати, весь час дбати за якість стилосу, яким – добре, а чи гірше – володієш. А вже найбільша втіха – мати тих, котрі, не менше за тебе прагнучи, щоб твоя правда перемогла, підносять тобі усе нові набої – роздуми, факти, докази.

Це неоціненне відчуття солідарності! У цьому конкретному випадку воно – в тисячах адресованих тобі листів. Є багато дописувачів, які беззастережно стають своїм плечем до твого плеча, не маючи сумнівів щодо точності твоєї позиції, але є й ті, котрі спонукають тебе так чи інакше коригувати приціл, аби попадання було влучнішим.

І, звичайно, озиваються й ті, по кому ти цілиш. В одних випадках вони зчиняють неймовірний галас з причини відчуття небезпеки од заданих їм ран, в інших навпаки – демонструють повну невразливість від твоїх стріл ідеологічної броні, якою вони захищені, й, отже, цілковите презирство до самого тебе.

Отож, нехай тепер вони якомога повніше і висловляться – мої читачі та слухачі, котрі, власне, і є головними авторами цих розмов.

І найперше – нехай виявлять своє ставлення до провідного акценту моїх спостережень стосовно стану, в якому перебуває сьогодні в Україні культурно-духовна сфера й особливо – українська мова.

Переважна більшість тих, хто мені пише, – це чітко бачу і це ще раз підкреслюю – солідаризується з моїми оцінками, але є й листи, одні автори яких вважають, що я перебільшую небезпеки, отже, наганяю зайву тривогу, інші навпаки – що я недомовлюю стосовно загроз для нашої культури, не розкриваю повноти небезпечної ситуації, у якій вона нині перебуває. Отож і заклики, звернені до мене, іноді протилежні. Одні осмикують мене, мовляв, досить нарікати, інші закликають: давай, давай ще гостріше, кажи, що настав уже мовний апокаліпсис, вимагай знімати міністрів, депутатів – найкраще усіх разом.

Можу зрозуміти цю нервозність. Як на мене, вона відбиває той патологічно-хворий стан, у якому загалом перебуває культурно-духовна сфера в Україні. Звідси й різні, часто протилежні оцінки цих моїх розмов, що тривають ось уже – не мало, не багато (але ж таки багато) – дев'ять років.

Не приховую – мені приємно читати листи, автори яких висловлюють найвищі епітети на адресу моєї авторської радіопрограми. Тож, як мовлять, у порядку вдячності та щирого зворотного вітання з них я і почну, хоч трохи зацитую:

"Постійно слухаю по радіо ваш приємний, тривожний голос у глибоко продуманій радіопередачі. Закинений долею у зросійщений Маріуполь, я з сердечним щемом переймаюся тим, про що ви говорите", – це з листа Петра Петренка з м. Маріуполя. Валентина Гончар із Запоріжжя: "Пишу вам саме у День Перемоги і впевнено думаю: "Як у війні, так і в запровадженні нашої мови, перемога буде за нами, коли є такі патріоти, як ви, пане професоре. Уклінно дякую вам і нашому рідному українському радіо, що є єдиним і надійним джерелом нашої духовної наснаги".

З м. Хотина Семен Дідик: "Завжди з нетерпінням чекаю виступ по радіо двох великих патріотів – Володимира Яворівського і Анатолія Погрібного. Спасибі за те, що ви у нас є".

Лист за чотирма підписами з м. Вовчанська Харківської області (Бондаренко Віктор, Бондаренко О., Біла О., Барановський І.): "Ми, прості громадяни, слухаємо вас по радіо, дуже підтримуємо те, що ви кажете, і дуже вам вдячні за те, що ви кличете з нації рабів зробити націю сильних, гордих українців та нагадуєте, що коли у нації зникає мова, то вона вже мертва".

Олександр Шатуновський з Харкова: "Просто важко передати словом, як я вам вдячний за ваші радіопередачі. За те, що ви не тільки страждаєте з приводу тих образ, яких завдають Україні шовіністи і перевертні, але й невтомно, ефективно і вміло дієте". І далі в листі: "Якою дорогою людиною ви мені здаєтесь, рідною людиною, за те, що ви робите. З найглибшою повагою до вас і до всіх тих людей, які відстоюють Україну, які борються за українську мову і послуговуються нею".

А ось відгуки з протилежного краю України. Ніна Савчук з м. Долини Івано-Франківської області (хоч родом вона з Вінниччини): "Ваші передачі лікують моє хворе серце і дають мені сили. Укладаю вам у листа скорботний календар української мови, починаючи з 1680 року, коли російська церква піддала нашу мову анафемі, далі – з 1720 року, коли Петро І заборонив друкувати книжки українською мовою, ще далі – з 1769 року, коли вилучено було у населення України українські букварі та тексти книжною українською мовою з церковних книг, ще далі – з 1775 року, коли одночасно зі зруйнуванням Запорозької Січі було закрито українські школи при полкових козацьких канцеляріях, і т. д., і т. п. – причому це був лише початок зросійщення України, який шовіністи та перевертні вважають єстєственно та історічєскі сложившимся процессом, – так от, передаю це у сподіванні, що, може, ви знайдете, кому цей календар найкраще знадобиться. Може, наприклад, Морозу або Симоненку, чи іншим морозам та симоненкам, котрі мають бузувірські проекти стосовно української мови".

Або лист від Василя Калитки з м. Соснівки на Червоноградщині. Він, як дізнаюся з листа, інвалід І групи (порушення зору) внаслідок вибуху на шахті, де працював. Отож і запрошує мене: "Будеш у наших краях, пане Анатолію, то прошу завітати до шахтаря, будеш бажаним гостем". Не ображаючись за це "ти", зацитую бодай початок цього листа: "Шановний пане Анатолію, дорогий друже! Вчора була середа – твій день, завжди радо очікуваний, не лише мною одним, а всією Україною, всіма правдивими і чесними українцями. Коли слухаєш твою передачу, душа болить, але ж сповнюється і надією, що кара Божа, якої досі зазнає Україна, відійде в минуле. Тому, шановний п. Анатолію, веди свої передачі чимчастіше, наполегливо, переконливо, гордо – так, як це ти їх і ведеш. Скажу, що я і мої друзі завжди спілкуємося на теми почутого в твоїх передачах, і то завжди з великою шаною та любов'ю до тебе і твого глибоко патріотичного українського слова. Я тебе запевняю: слухає тебе і вірить тобі дуже багато людей, і якщо далеко не всі тобі пишуть, то це означає лише те, що якби всі писали, то ти й повністю був би завалений листами – так багато маєш однодумців! Я і ми просимо Бога, щоб він давав тобі здоров'я та наснаги, бо це потрібно для всієї України. Міцно обіймаю, по-шахтарському тисну руку. Героям слава! Калитка Василь Григорович".

Це були ширші витримки з листів, а ось кількаслівні. Катерина Кравець з Дніпропетровська: "Кажу впевнено: ваші передачі згуртовують націю". Микола Якимчук, смт Глеваха Васильківського району Київської області: "Хай вас Бог благословляє!" Валентина Величко з Дніпропетровська: "Професоре, дуже вас люблю і ціную, бо ви – як світло в темряві. Тривожуся тільки, що, кажуть, у нас в Дніпропетровську навмисне не радіофікують нові будинки, щоб люди не чули національної правди, яку, як-от ваша передача, доносить радіо". Микола Олексійович, м. Черкаси: "Пане Анатолію, батьку рідний! Будіть народ! Кличте! Я схиляю перед вами голову за ваш український патріотизм. І хоч у нас, у Черкасах, служба часу і досі на ганьбу нашому місту відповідає : "Точное время...", точне слово національної правди доносите саме ви. Народ український на вашій стороні. Від себе і своїх товаришів кланяюсь вам і дякую за все, що ви робите". Ніна Самойлова, м. Запоріжжя "Я і зовсім занепала б духом, бачачи ту ганьбу, що в нас у наметі біля ринку збирають підписи за державний статус російської мови (і майже всі підписують), якби не ваша передача, за яку я безмежно вам дякую". Андрій Мартинов з м. Горлівки: "Такие люди, как вы – гордость нашей Украины". Анатолій Дунаєв з м. Херсона: "Мені здається, що я знайшов вдалу оцінку вашої праці: це – енциклопедія політичної істини в Україні". Ольга та Василь Миронюки з с. Шамраївки Сквирського району Київської області: "Ваша мужність, незламність духу, оптимізму й бажання, щоб процвітала наша держава й українська мова в ній, надихає нас на віру в перемогу заради наших дітей і внуків. Нехай береже вас Ангел-хранитель! Більше б нам таких патріотів!" Петро Краянин, м. Дергачі Харківської області: "Кожного разу, слухаючи вашу передачу, не можу втриматися від хвилювань. Спасибі вам за ваш неспокій, за працю, що сприяє збереженню української самосвідомості". Микола Діденко з с. Теплівки Пирятинського району Полтавської області: "Вашу передачу та у вуха б керівникам держави!" Галина Веремій з м. Луцька: "Дякую Господу Богу за те, що ви є, і захищаєте нас, українців, у нашій Україні, бо так мало у ній України". Леонід Васильєв з Херсону: "Вважаю ваші передачі фахово неперевершеними і буквально безцінними, бо в них озвучується те, про що українець практично ніде не може почути". Зінаїда Пинтій з Південно-українська Миколаївської області: "шановний сину України, Анатолію! Щось я цього року заблудилася. Кілька разів прогавлювала вашу передачу і через те скучила за зустрічами з вами. Люблю вас слухати". Галина Шнурко з Харкова: "Ви борець, ви можете, ви великий син великої України". Василь Карасюк з м. Таганрога, Російська Федерація: "Мені дуже подобається ваша передача і ваше ставлення до всього українського. Я українець, і моє місце в Україні, але небо помістило мене в Таганрозі, хоча ця земля також українська". Сотер Ванчицький з м. Українки Київської області: "Ми, громада греко-католиків, молимося за ваше духовне і життєве многоліття, за вашу праведну творчість".

Степан Катренко з с. Козарівки Канівського району Черкаської області: "Жодної із ваших творчих передач я не пропустив. Слухаю їх дуже уважно і часом зі сльозами на очах. Спасибі вам, дорогий українолюбче. Як добре, що Україна має таких щирих синів, що захищають свій народ, його мову, традиції, культуру. А тим, хто паплюжить нашу мову, як і вас особисто, хочеться сказати по-простому: а не пішли б ви під три чорти або до чортової матері, а заодно й туди, звідки потрапили на нашу землю. Менше було б отакої нечисті. Як хотілося б, дорогий професоре, хоч здалека вас побачити, хоч одним, що залишилося, оком. Вас слухає і любить багато народу".

Час уже урвати це цитування (воно засвідчує, наскільки несправедливий до мене Микола Сувид з с. Литвинівки Вишгородського району Київської області, який мені дорікає: "Ви зустрічали людей, які внаслідок ваших передач почали говорити українською? Або, чи можете привести лист-подяку, де пишеться, що ви правильно виступаєте? Навряд!"), але ось під рукою ще один лист – від Світлани Баранової з м. Селідове Донецької області, яка пише: "Я – російськомовна громадянка України, російська мова мені зручніша, та й батько мій – росіянин, і кращі роки життя прожила я в Росії. Але кажучи це, я зізнаюся, що коли на радіохвилях у моєму шахтарському селищі лунає ваша передача, то завжди я залишаю усі справи, щоб не випустити жодного слова, – така болюча вона та актуальна. Дуже хочу подякувати вам за те, що усією душею вболіваю за долю української мови, яка мусить бути дорогою не тільки для тих, хто нею постійно говорить, а й для всіх російськомовних, як ось і я, громадянка нашої держави".

Приємно, повторюю, отримувати такі листи (назву ще бодай прізвища – Галіти Кубкової з Одеси, Ярослава Галона з Тернополя, Володимира Кравцова з Євпаторії, Б. Стригоцького, Степана Лісняка та Орисі Цірох зі Львова (остання дописувачка надіслала мені копії свого листування 1987 року з "Министерством связи УССР", від якого вона вимагала сатисфакції за те, що, їй, мовляв, з причини відсутності потрібної апаратури не дозволено було надіслати телеграму українською мовою з Приазов'я до Львова), Віктора Діарова з м. Фастова, Анатолія Передерія з м. Канева, Ганни Бєлової з м. Слов'янська, Євгена Куниці з Чернігова, Луїзи Чумак з Конотопа Сумської області, Анни Гуцуляк з Бердянська та ін. І не стільки тому, що ось тебе слухають, ось з тобою згоджуються, ось тебе хвалять (зізнаюся: лише віршів, присвячених мені у зв'язку з моїми розмовами, зібралося вже стільки, що вистачило б їх на цілу

книжку), скільки тому, що відчуваєш з таких листів пульсування тієї України, яка хоче бути українською Україною, відчуваєш, як нас, котрі до цього прагнуть, багато по всіх широких просторах нашої країни – від Карпат і до Донбасу та від Причорномор'я до Полісся; трепетно вловлюєш оті неоцінені струми ідейного однодумства, побратимства, що йдуть від численних незнайомих тобі людей. Зізнаюся, для мене, котрий, як і багато хто з вас, мої друзі, потрапляє іноді в смугу не тільки болю (то – постійне), але й сумнівів чи навіть хай і хвилевого відчуття того, що близьке до безвиході, це винятково важливе, це просто те, що зміцнює у вірі, надихає, що і самого мене лікує. Тобто взаємно лікуємося, мої добрі читачі і слухачі, – так можна сказати.

Але водночас важливість того, на чому я акцентую увагу у своїх розмовах, увиразнюють для мене аж ніяк не тільки ось такі листи-схвалення. Чого там! – трапляється і так, що той або інший кореспондент, який не сприймає тебе, сказавши по-колишньому, ну просто із засад якоїсь затятої класової ненависті не сприймає, зверне на твою адресу такі філіппіки, що – парадоксально, але факт! – замість почуття образи та поганьблення, на яке і розраховував такий кореспондент, відчуваєш нараз дещо цілковито протилежне, а саме: відчуття того, що твоє слово таки має ефект, що воно діє, влучає, іноді таки точно влучає. Ото через те і реакція у вигляді потоку брудних слів, як ось у листі аноніма з Чернігова, який зачисляє мене до "хохлов-есесовцев" та найм'якше іменує "чувирлом", а українську мову потрактовує як неповноцінну. Ну, чому ж себе не називаєте ви, ніби зазначає? – це я про те, що, всупереч упевненості Євгена Могильного з м. Стрия (живе він за злою іронією та увочевидь на велике своє нещастя на вул. Степана Бандери – !), який вважає, що я хочу "бандерівською удавкою задушити російську мову і культуру" та який свого листа надіслав одночасно і керівникові Держкомінформу з вимогою вжити заходів до мене (ну, листи і до ще вищих інстанцій з приводу моїх розмов для мене не нове), – так от, усупереч його переконаності, я таки не галичанин, як він гадає, а чернігівець. Чернігівець, який і справді хоче, "щоб українці не тільки розмовляли, але й думали по-українськи", як то докопався до сутності мого злочинного наміру та звинувачує мене в цьому Володимир Лісний з Києва (свого листа він також надіслав Голові комітету радіомовлення з вимогою зняти мене з ефіру).

Так само не можу вважати я образливими пасажі в листі Інни Тарасенко з Житомира, яка вважає, що я "копаю страшенну прірву", "ламаю людей через коліно" ("дайте їм жити!") та що за моїм "улесливим тоном чується така агресія, що якби вам дали права, то ви швидко б усіх поставили на місце". Або у ще значно в'їдливішому листі гр. Борщова з Ужгорода на взір: "Ты, Петлюро, читаешь письма, какие тебе пишут, так прочитай, Петлюро, и это письмо да расскажи, Петлюрко(?), почему ты говоришь только про русификацию, а не говоришь про американизацию". Що ж, дописувачу Борщову, я вважаю, що вже ознайомив усю Україну з вашим листом, адже основне у ньому це і є паралель з Петлюрою, справжність котрого, запевняю, ви не знаєте, хоча, звичайно, і не хочете знати. (Особисто я маю найбільше вдоволення, що похований цього великого українського патріота, вбачаючи в ньому одного зі своїх попередників у відстоюванні незалежності України, відвідав у Парижі восени 2005 року Президент В. Ющенко). Так само, ну що мені лишається – може, до Білого дому у Вашингтон направити інформацію, яка потвердила б чи нагадала дядечкові Сему, що я – таки точно "американський агент, найнятий американськими спецслужбами для розпалювання національної ворожнечі, проголошеної в даллесовській програмі", як у цьому запевнюють мене п. Павлова з Дніпропетровська, котра точно знає, що я працюю "по указке ЦРУ" (то тільки п. Діденко з м. Малина Житомирської області, не знаючи про цей факт, ще тільки радить мені іти працювати в американську амбасаду), та Іван Галичук з м. Снятина. Галичук – це що? – то був анонім, а тепер псевдонім з тієї причини, що, певне, авторові й самому лячно за побажання на мою адресу: "за гроші за свою передачу купи мотузку і повісся"?

А вже стосовно того, що для виконання даллесівської програми, мета якої – "насаждать й вдалбливать всякую беспросветность, предательство, секс, религию, национализм", спецслужби знайшли "Яворівського, Погрібного й інших", у мене і загалом не може бути заперечень. Очевидно, ми таки точно разом наймалися, бо ж і займаємося, справді, одним – тим, що й відзначено у перед цим цитованих зворушливих листах вдячних українців.

А загалом те, що публіцистичне слово таки пропікає тих, кому чуже зміцнення української державності, як чуже й зміцнення позицій української мови, я бачу вже й з того, скажімо, що це – не єдиний приклад підшуковування мені колег "по агентурі". Часто називають того ж В. Яворівського. Так, В. Чернявська з Маріуполя стверджує у своєму листі, що "Погрибный, Яворивский – это современные трибуны Маяковские, воспевающие "помаранчевую революцию", хотя Господь к революции никогда не призывал". Тобто п. Чернявська водночас, вважаю, і похвалила нас, і зробила прикрий закид. А от "гражданин в возрасте, то єсть человек" із Запоріжжя, як то підписано ще одного дуже просторого листа (тьху ти! – знову анонім – і що це означало б? може, і справді чоловік побоюється, "чтоб меня не затаскали по инстанциях такие, как вы", як то пише згаданий чернігівець, і не знаючи, що йому – ну, по-земляцьки – я точно гарантував би безпеку), зізнається, що, "когда я слушаю вашу передачу, то я просто впадаю в депрессию", внаслідок того, що я, автор передачі, "порочу радянську владу", яка дала мені освіту, і пропагую націоналізм.

Усупереч упевненню автора, що я його листа "не обнародую", я все ж трохи зацитую. Ось прошу: "Особая роль грязной и ядовитой агитации и пропаганды, направленной особенно на молодежь, в оболванивании советского общества, принадлежит вам и Яворивскому – наиболее ярким, наиболее инфекционным для народов Украины. В.И. Ленин таких политиков, ученых называл политическими проститутками. Но я бы добавил к этому определению следующее: вы с Яворивским являетесь не только политическими проститутками, а еще и инфекционными для народа Украины. Причем вы же умышленно зачитываете по радио письма тех слушателей, которые, как и вы с В. Яворивским, являются врагами социализма, то есть тех, которые при Советском Союзе были в оппозиции против советской власти! То есть, как и вы, они стали оборотнями, хамелеонами... Почему вы не видите, что память о Советском Союзе уничтожается?"

Уриваю цитування, але, як мені здається, це я вас, аноніме із Запоріжжя, вичерпно вже і "обнародовал". У суперечку щодо "Советского Союза" та "советской власти", одначе, не заходитиму, а зазначу лише одне: ніколи не повернемося вже ми, мій дописувачу, до Радянського Союзу, дарма що освіту я, справді, здобув при ньому. І не вимірюймо, не сперечаймося, що він дав, а чого не дав. Він – у минулому. Навіщо справді говорити про те, чого нема й чого ніколи вже не буде?

Але варто лише вдуматися, за що саме таких, як я, цей дописувач (як і той одесит, який, підписавшись "бело-синие новороссы", мріє про той час, коли "русский город Киев" стане частиною "Великой Русской Империи", и мы покажем вам, что такое ваша вс... Украйна", або як Ф. Василенко з с. Михайлівки Перевальського району Луганської області, якого цікавить "не мова, а продовольственная сторона жизни"), вважає інфекційними. За те, що я на своїй землі хочу своєї держави – повносилої, міцної, справедливої, багатої Української держави, за те, що хочу, щоб не було у ній корупції та бандитизму, за те, щоб квітла, а не була попідтинню в Українській державі українська мова та культура.

Вас, мої дописувачі, це не гріє, не влаштовує? Волієте жити в Україні, але її – її історію, культуру, мову – ненавидіти? Але ж оце і є ціна вашій моралі, у відсутності якої ви таких, як я, котрі тривко пов'язали свою долю з Україною, а надто з її майбутнім, звинувачуєте. Шкода... Якщо ж точніше говорити, то ці симптоми зоологічного шовінізму, який, як висловився колись В. Винниченко в "Одвертому листі до М. Горького", "гарчить у душі без ніяких там даних науки, істини, переконань і тому подібного", це і є один з проявів протистояння, непримиренності, скажу так, України й не-України в сучасній Україні. Хто переможе? Звичайно, Україна. Не сумніваймося в цьому, українці!

Від листів, відібраних за принципом – позитив і негатив, звернуся тепер до складніших за змістом епістол і найперше до тих, у яких ідеться про міру ефективності моїх розмов.

Зізнаюся, що це і є те, з приводу чого найбільше вболіваю. Адже де вже і мати почуття вдоволення цією ефективністю, якщо і всоте, і втисячне звертаєшся до однотипних аргументів, хіба що дбаючи про їх варіювання, якщо раз по раз переконуєшся, що тих, котрі не бажають і чути твою правду, ще так загрозливо багато. А особливо ж спонукують мене до нелегких роздумів ті дописувачі, з погляду яких хоч мова та культура – це важливе, але не першоосновне. "Ось ви все про мову, – пише Геннадій Дубінін з Києва, – а те й недооцінюєте, що вся будівля нашої держави під загрозою, і якщо й далі так піде, то в нас тільки й залишиться що прапор". Цей дописувач надіслав мені навіть копію сторінки із "Заповіту борцям за визволення України", де йдеться про те, що тому Хмельницький програв війну з Польщею, а Мазепа з Росією, що в них не було належної уваги до хлопа, який не хотів воювати "за зміну назви ярма і батога". Не повторилася б подібна ситуація і сьогодні, – уболіває Г. Дубінін, хоча, як на мене, неувагу нинішньої влади до простого народу він гіперболізує.

З цих же причин висловлює своє скептичне ставлення до моїх розмов і Катерина Пастушенко з м. Кременчука: "Давно хотіла написати вам і пояснити, що ставлення ваші щодо української мови на даному етапі "розвитку" країни марні". Як запевнює авторка, "я також поважаю нашу мову і пропагую її теж, але водночас вважаю, що про яку мову може йтися, якщо маса людей думає про те, як вижити?". "Всього повно, а купити не можемо. Хіба це життя і чи до мови? Чи, може, та мова потрібна тим, які виїхали з України по світах? Отже, мова не потрібна обездоленим, але з іншого боку – хіба вона потрібна тим, котрі нагромаджують капітал? Або тим, які все роблять, щоб за допомогою маскультури, наприклад, фільмів, які наче були й зняті спеціально для нас, домогтися у нашій країні повної бездуховності?"

Багато гіркої правди в таких рядках моїх дописувачів, хоч водночас згодитися з обстоюваним ними протиставленням економіки та культури не можна. Як я вже не раз широко з'ясовував (як-от у книжці "По зачарованому колу століть", до якої і відсилаю читача), економіка і культура діють за принципом сполучених судин. Мовлю тут, зрозуміло, про культуру в широкому розумінні, адже потужні індивідуалізовані її спалахи, як-от поява великих творчих особистостей, можуть заявляти себе і в обставинах занепаду тієї або іншої країни. В цілому ж економіка та культура нагадують собою два крила, за відсутності чи враженості одного з яких злетіти птах (у нашому випадку – держава) не може. Як прикро, що й досі є в нас найвищі посадовці, які цих елементарних речей не розуміють! "Зачекайте – ось економіку трохи витягнемо, тоді й за культуру візьмемося!" – хто не чув подібних запевнень у повазі до цієї культури "на потім", дарма що вже неодноразово доведено, наприклад, досвідом Японії або Німеччини, що без "витягування" культури економіка також "не витягується".

Якщо автори щойно процитованих листів скоріше не сприймають мої розмови, ніж сприймають, то Петро Нижник з м. Сосниці Чернігівської області, звертаючись до мене найдружніше та в цілому поділяючи мої погляди, водночас веде мову про принципові речі, а саме: про пришвидшену деградацію нашого люду й особливо у "глибинці". "Погляньте навколо: все розвалене, розкрадене, поля заросли бур'яном, будівлі колишніх ферм світяться "ребрами", безліч обезлюднених хат стоять пустками... Ви, пане Анатолію, це бачили? Ось стару жіночку привезли до лікарні, але, оскільки ліки купити нізащо, то й відвезли назад додому, а через два дні вона померла. Усе життя працювала дояркою, а тепер нікому не була потрібна. Як ви думаєте – якою мовою вона проклинала своє життя, прощаючись із цим світом?" Та особливий біль у цього дописувача з приводу масового спивання українського люду. "Навіть у моїй невеликій Сосниці забігалівок – через кожні 100 м. Алкоголь продають на розлив навіть у звичайних магазинах. Пийте, заливайтеся, шановні українці! Ставайте тупими алкоголіками, психопатами. Ось і телебачення допомагає вам у виборі – пийте "Мягков", пийте "Шустов" або ось "П'ять крапель – переворот вашого світу". Справді, ми дожилися до перевороту". "Ось їхав я електричкою з Києва до Ніжина. Люду набилося повно. Розмови. Носять газети, печиво, лимонад. Та ось зайшла молода жінка – і враз вагон збуджено зашумів, багато хто відреагував на її появу: "Свєтка!" Вона ж, усім знайома, діловито почала продавати алкогольні напої. Через декілька хвилин вагон перетворився на кабак. Чоловіки кричали, матюкалися, чулося жіноче вищання, регіт, сварки. Як ви думаєте? – якою мовою там говорили? Звичайно, хамською. Саме вона стала рідною для цих громадян. Яке страшне лихо спіткало весь наш народ!"

Як знову не згадати з цього листа: "Ви, пане Анатолію, це бачили?" Так, шановний мій земляче, бачив, і неодноразово. І повірте, що переживаю, як і ви. Зокрема й з того приводу, що у брежнєвські часи я зумів порятувати своє рідне село, яке вже було приречене на вмирання (через посередність обкому партії "буксира" йому знайшли, який організував у селі своє підсобне господарство, техніки нагнали, проклали добротну дорогу і т. д.), а ось тепер витягнути його із занепаду вже не можу. Біда, просто моторошлива біда! Як я часто кажу: немало чого я готовий простити кравчуківсько-кучмівському режимові, але знищення українського села, і то в часах незалежності, не зможу ніколи.

І все ж, і бачачи це все, й розуміючи все, у значимості важливості тематики своїх розмов я сумнівів не маю. По-перше, ну таки ж іще лишилися у нас і ті, які ще не спилися; по-друге, підростає молодь; по-третє, якщо не дбатимемо про культурно-духовну сферу, якій і присвячені мої розмови, то тільки й лишається тоді нам, що остаточно оскотинiти... Та ні – мусимо вибиратися, мій читачу, з цього стану, чи не так?

Але тут знову й знову чую голоси тих, котрі, хоч і ставляться до мене дружньо, проте вважають, що стосовно немалої частини людей, яким я адресую своє слово, це в мене – сизіфова праця. "Я дуже часто із задоволенням слухаю вашу авторську передачу і радію з того, що все-таки є в нас патріоти української мови! – пише Ганна Максимчук із с. Зоря Рівненського району Рівненської області. – Водночас, хоч, може, я буду трохи різка у своїх висловах, але, не бажаючи підбирати інших слів та просячи у вас вибачення, хочу сказати таке. Завжди, коли я слухаю вашу передачу, мене десь там у глибині душі охоплює жаль: перед ким ви розпинаєтеся? Перед тими, хто принципово не хоче вчити українську мову і тому вимагає надання статусу державної російській мові, насправді – в умовах України – суржикові? Кому й що тут доводити? І ще – щоразу, коли я слухаю передачу, в мене виникає завжди одне й те ж саме запитання: чому в Польщі, США, Німеччині, Чехії і т. д. – перелік можна продовжити – мовного питання не існує? Хоча там також живе багато людей інших національностей – тих же росіян? Чому в них державна мова – національна і тільки національна? Чому в тій же Росії не ставиться питання про надання статусу державної українській мові, якщо там живуть мільйони українців? Чому тільки Україна повинна переконувати всіх, що наша рідна (і національна, і державна) мова – українська? А чому це не зробити б так, як зробили балтійські народи: знаєш державну мову – живи в нашій державі, не знаєш – шукай собі країну, де тебе зрозуміють? За такої постановки питання українською, я впевнена, заговорили б усі поголовно. Українці ми, врешті-решт, на своїй землі чи ні?"

Анатолій ПОГРІБНИЙ

(Далі буде)

У ПРАВДІ – СИЛА

ВІЙНА ПІСЛЯ ВІЙНИ

Визнає це хтось чи ні, але ті, хто в 40–50-х роках воював в лісах Прибалтики та Західної України, а потім протягом десятиліть відбував покарання в радянських таборах, сьогодні є переможцями. Адже упівці, лісові брати та латиські національні партизани мали одну мету – незалежність своєї Батьківщини. Тож хто вони зараз, ці переможці, ким вони стали після остаточного припинення збройної боротьби, як почуваються в омріяних незалежних державах?

Цікаво зазначити, що із 45-ти років панування радянської влади за її законами більшість партизанів жило порівняно невеликий проміжок часу. По декілька років (від одного до двадцяти) вони воювали у лісах чи переховувалися у криївках, потім щонайменше до середини 70-х сиділи у таборах. Там теж радянська влада була досить умовною: політичні в'язні і особливо колишні партизани жили ще й за своїми правилами. Досить часто упівці гуртувалися з лісовими братами, обирали собі ватажка, який і здійснював керівництво внутрішнім життям у таборі. Війна з кримінальними злочинцями, протистояння сталінському ГУЛАГові – це теж яскрава сторінка в історії національних партизанів цих країн.

Нині в усіх трьох країнах діють ветеранські організації колишніх борців з радянською владою: Братство вояків УПА, Об'єднання ветеранів спротиву, Латиські національні партизани. У Литві та Латвії вони були реабілітовані ще на початку 90-х. В Україні ситуація зовсім інша. Колишні повстанці не підпадають під Закон "Про реабілітацію жертв політичних репресій". Всі вони й досі залишаються колишніми засудженими, їм виплачують мізерні пенсії, у політичному житті участі практично не беруть. Лише окремі постаті, причетні до руху спротиву в Західній Україні, як, наприклад, син командарма УПА Юрій Шухевич (тривалий час номінальний керівник УНА-УНСО) чи народний депутат славної пам'яті пані Слава Стецько час від часу нагадують про себе на вітчизняному політичному небосхилі.

ОСТАННЯ КРОВ НА ЗАХІДНІЙ УКРАЇНІ

Як нині встановив історик Дмитро Ведєнєєв, останній бій з упівцями відбувся 14 квітня 1960-го біля хутора Лози Підгаєцького району Тернопільської області. У ньому було ліквідовано невеличку групу українських партизанів, за якою енкаведисти полювали не один рік. Востаннє група виявила себе 12 жовтня 1959-го. Того дня на шляху у неї майже випадково трапився 22-літній оперуповноважений Бережанського райвідділу КДБ Віктор Стороженко. Один із бойовиків випустив у лейтенанта кілька куль. Донині вважається, що це була остання жертва українських повстанців.

Партизанська група складалася з трьох осіб: члена Подільського окружного проводу ОУН Петра Пасічного, його дружини Марійки Пальчак та бойовика Олега Цетнарського. Пасічний та Пальчак партизанили ще з часів заснування Української Повстанської Армії з 1943 року. Лише 14 квітня 1960 р. оперативній групі Тернопільського КДБ вдалося натрапити на розташування групи. У короткому бою обидва бойовики загинули, а Марійка Пальчак намагалася застрелитися – пустила собі в скроню кулю. Однак куля застрягла в черепі, і Марійка залишилася жива. Враховуючи те, що під час бою вона важко поранила одного з енкаведистів, підпільницю засудили до 15 років позбавлення волі. Марійка відсиділа весь термін...

Точної кількості членів Братства УПА сьогодні не можуть назвати навіть його керівники. Однак відомо, що йдеться про 3–4 тисячі колишніх повстанців. У Тернопільській області є навіть два так звані "бандерівські" райони. Лише там у 70-і роки дозволяли оселятися звільненим з ув'язнення колишнім воякам УПА.

Кілька цікавих постатей з числа колишніх командирів УПА мешкають і в Києві. У першу чергу, останній її Командувач (обіймав цю посаду з березня 1950-го, після смерті Шухевича-"Тараса Чупринки", й до 1955-го) генерал-хорунжий УПА Василь Кук. Незважаючи на довгі роки партизанської боротьби та ув'язнення, це дуже оптимістичні люди. Я ніколи не чув, щоб вони скаржилися на своє життя...

"ЗАЛІЗНИЙ ВОВК" НА ЧАТАХ ЛИТВИ

Найдовше у війні з каральними органами СРСР протрималися литовські лісові брати. Як стверджують самі литовці, останній бій відбувся більш ніж за двадцять років по закінченні Другої світової – 1967 року. Останній партизан на ім'я Трояліс, озброєний та одягнутий у форму литовського офіцера, застрелився в бункері, коли вже був оточений з усіх боків. Нині в Литві існує культ лісових братів. Це й не дивно, адже президент цієї невеликої прибалтійської країни Валдас Адамкус теж колишній партизан. Він народився в Каунасі, в 40-і роки випускав бойовий листок під назвою "Молодь, будь на чатах!". У липні 1944 року Адамкуса вивезли на примусові роботи до Німеччини, але звідти він незабаром утік. Провоювавши деякий час у Литві, нинішній президент перетнув кордон та дістався Мюнхена. Так він став політичним емігрантом.

Невеличкі збройні сили сучасної Литви вважаються наступниками бойової слави лісових братів. А в Каунасі, колишній столиці цієї держави, навіть існує бригада "Залізний вовк" – продовжувачка традицій найуславленішого однойменного партизанського з'єднання другої половини 40-х – початку 50-х років.

Деякі колишні лісові брати нині працюють у різних гілках влади. Переважно на дорадчій роботі. Наприклад, офіцер лісових братів Ляонас Лаурінскас – у міністерстві оборони Литви на посаді вихователя-пропагандиста. В 1944–1953 роках у складі "Залізного вовка" він воював проти військ НКВС в районі міста Таурас. У квітні 48-го був важко поранений, але незабаром знову став до лав партизанів. Захопили Лаурінскаса лише в листопаді 1953-го, отримав 15 років, відсидів 23... Нині Ляонас Лаурінскас – член Об'єднання офіцерів спротиву, його пенсія – 552 літи (близько 200 доларів). Окрім того, безкоштовний проїзд та пільги на комунальні послуги.

Партизанський рух у Латвії через різні обставини мав набагато менші масштаби, ніж в Україні чи Литві. Насамперед тому, що аж до 9 травня 1945 року Латвія залишалася ареною збройної боротьби, в якій брала участь переважна більшість чоловічого населення цієї республіки. Звичайно ж, на боці німців. Після війни майже всі боєздатні латиші опинилися в таборах – радянських або союзницьких, тож партизанити в лісах мали лише одиниці чи десятки бійців.

Незважаючи на досить масовий вступ (чи-то пак мобілізацію) латишів до вермахту, серед військової еліти держави знайшлися й такі, хто був проти союзу з німцями. Латиських партизанів, які боролися і з радянським, і з німецьким режимами, очолював генерал Яніс Куреліс. Протягом осені 1944 року його загони діяли в лісах Курляндії. Група Куреліса була великим партизанським з'єднанням, однак вона припинила своє існування ще до закінчення Другої світової війни.

Незабаром осередком опору стали ліси та болота Латгалії, де його керівником спочатку був ксьондз Юхневич, а потім латиський офіцер Суппе. Його партизанське з'єднання нараховувало до 400 бійців. Серед болота Суппе обладнав зручний табір, де були навіть стайня та церква. На його території діяла пропускна система. Цей осередок партизанської боротьби зліквідували тільки 1946 року. Щоб дістатися табору на болотах, органам НКВС довелося закликати на допомогу авіацію. Значна частина партизанів загинула, але деякі все ж таки вирвалися з оточення.

Окремі партизанські осередки існували і в інших регіонах Латвії, але вони були не настільки добре організовані, як в Литві чи Україні. Нині в Ризі існує невеличка за кількістю членів організація Латиських національних партизанів, яку очолює Стефанс Ойарс – колишній зв'язковий однієї з партизанських груп. Пенсії у членів цієї організації такі ж, як і в решти громадян похилого віку – десь 60 лат (100 доларів). Ніяких особливих пільг вони не мають. І єдине, за що йде додаткове нарахування, це робота в ГУЛАГу, де рік перебування рахується за три трудового стажу. До речі, приблизно стільки ж отримують і радянські ветерани та інваліди. Для сучасної Латвії це не дуже багато, але на тлі російських чи українських пенсій досить-таки пристойно.

Ярослав ТИНЧЕНКО

ДОЛЯ УКРАЇНСЬКОЇ ПАТРІОТКИ

У серці українського п'ємонту – Львові бере початок дивне, бурхливе, пристрасне й героїчне життя Ірини Савицької. Народилася вона 30 жовтня 1925 року в родині лікаря. Закінчила медичний факультет Львівського університету.

Ірина Савицька (в заміжжі Козак) стала яскравим уособленням нелегкої долі багатьох жінок, що пов'язали своє життя з боротьбою за волю України в часи Другої світової війни.

Коли пані Ірина згадує свою молодість, то виринають в її уяві образи легендарних командирів і виховників УПА – Романа Шухевича та Олекси Гасина, Петра Полтави та Всеволода Лепехи – тих, хто поклав своє життя на вівтар служіння Україні.

Ще гімназисткою Ірина стає членом Юнацтва ОУН, бере участь у підпільних акціях українських націоналістів, які не змирилися з першою радянською, а згодом і німецькою окупаціями в 1940– 1941рр., а вже в наступні два роки – працює в крайовому осередку Юнацтва ОУН на західноукраїнських теренах.

Особливе місце в її житті належить Українському Червоному Хресту, який почав свою новітню підпільну діяльність під керівництвом Катерини Зарицької щойно зі створенням Української Повстанської Армії. Товариство організовувало санітарні пункти та шпиталі, сприяло становленню санітарної служби при бойових відділах...

Слід зазначити, що долі обох цих жінок – Катерини Зарицької та Ірини Савицької – дуже подібні: обидві походили з родин львівських інтелігентів, рано долучилися до праці в підпіллі ОУН, активно діяли в УПА та Українському Червоному Хресті, обидві присвятили своє життя боротьбі за визволення українського народу.

Обов'язки у відділах УПА та підпіллі ОУН для Ірини Савицької – "Бистрої" не обмежувалися діяльністю Українського Червоного Хреста чи санітарної служби УПА. Восени 1946 року Ірина йде на Захід як спецкур'єр від Головкома УПА: "...На одній із зустрічей, коли він доручав мені їти на Захід, – "Чупринка" витягнув мапу, знайшов на ній Львів і Мюнхен і сказав: "Як ви там дійдете, я не знаю, але не маєте права йти організаційними зв'язками, бо там включилося десь КДБ, ми не знаємо поки що де. Почавши від Закерзоння, ви здані виключно на власні сили". Ці слова Шухевича були останніми, які судилося почути з його вуст "Бистрій".

Після прибуття до Мюнхена, що став осередком життя української політичної еміграції, 19-річна Ірина Савицька з головою поринає в суспільно-громадське й політичне життя великої частини нашого народу, яка опинилася за кордоном, втікаючи від репресій більшовицького режиму, тортур та знущань. Поступово до Західної Німеччини починають прибувати окремі вояки УПА і рейдучі відділи.

Ірина Козак розбудовує громадське життя українських жінок на еміграції. Однією з її головних праць є стаття "Жінка в модерному суспільстві", в якій йдеться про справжню рівність жінок в усіх країнах на засадах Конвенції про політичні права жінки (1952). Ця стаття покладена в основу доповіді І. Козак на Делегатському з'їзді Об'єднання українських жінок у Німеччині (1975). Чимало місця в доповіді присвячено становищу жінки в радянському суспільстві та накреслено шляхи її визволення.

Одруження у 1949 році з Володимиром Козаком було справжнім щастям для неї, бо її чоловік був тим, хто, як і вона, але в іншій спосіб, присвятив своє життя визволенню рідного народу. Від шлюбу з'явилася на світ донька Роксоляна (нині – доктор медицини), а через роки сім'я поповнилася внучкою Таїсією. Хоробрий військовик сотник Володимир Козак відійшов у Вічність на 77-у році життя.

Енергійна, рішуча й подекуди категорична жінка-легенда не пішла у приватне життя зі здобуттям Україною незалежності, коли, здавалося, досягнуто основної мети всього її героїчного життя. Вона часто буває на рідних землях, цікавиться суспільно-громадським життям, бере участь у роботі форумів українського жіноцтва, а також у міжнародних заходах жіночих організацій. Їй є що розповісти новітнім лідерам жіночого руху про нашу визвольну боротьбу – прекрасну і героїчну, розпачливу і трагічну...

Олександр ПАНЧЕНКО,
м. Лохвиця, Полтавська обл.

КАЛЕНДАР УКРАЇНСЬКОГО НАЦІОНАЛІСТА

18 січня – Святвечір Водохресний.

19 січня – Хрещення Ісуса Христа (Водохреща. Йордан).

19 січня 1912 р. – народився Ярослав Стецько, голова Українського Державного Правління у 1941 р., голова Проводу революційної ОУН.

22 січня – День Соборності України.

22 січня 1978 р. – самоспалення Олекси Гірника на Чернечій горі в Каневі.

28 січня 1992 р. – Верховна Рада України ухвалила постанову про державний синьо-жовтий прапор.

29 січня – День пам'яті героїв Крут.

29 січня 1929 р. – у Відні розпочав роботу 1-й Конгрес Українських Націоналістів, на якому створено ОУН під проводом полковника Євгена Коновальця.

ЧИСТІ ДЖЕРЕЛА

НАСТАВ ЧАС ЄДНАННЯ

Настав час для єднання українців, які вірують, бо всі ми живемо під одним небом. Чи ми ходимо до Греко-католицької, чи до Автокефальної церкви, чи до Київського патріархату – всі ми діти єдиної України! Тож настав час істини для всіх представників духовної влади. Час забути про свої особисті інтереси і повернутися обличчям до України, яка так потребує єднання…

Отець Володимир (Лещенко) народився у казахстанському Актюбінську. Коли збирався йти до 6 класу, родина переїхала в Україну, до Яготина. Тут і закінчив школу. У 1996 р. вступив до Київської духовної семінарії, у 1999 р. – перейшов на заочне відділення і поїхав приходським священиком у село Ничипорівку. Два роки винаймав квартиру, потім місцеве агротовариство надало невеликий будинок у сусідній Трубівщині. Якось непомітно взяв під духовну опіку й цю сільську громаду.

Одружений, має п'ятирічного сина та півторарічну доньку. Свою матушку зустрів у Володимирському соборі – вона співала в хорі. Цікаво, що матушка закінчила спеціальні курси, де її навчили всім священицьким премудростям, крім власне служби (за православними канонами, служити жінки не вправі).

У свої 24 отець Володимир уже став Благочинним Яготинського та Згурівського районів Київщини. Молодий Благочинний представляє у стосунках із районною владою інтереси 11 приходів, включаючи свій. А ще Благочинний – свого роду третейський суддя.

Втім, із цим моїм порівнянням отець Володимир не погоджується: надто категорично. "Благочинний – це той, що чинить благо, духовний помічник і священикам, і мирянам. Ніякого тиску, лише порада, побажання, моральна підтримка", – говорить він. Спільне все ж таки є: головне завдання обох – не допускати конфліктів.

КАЗКА ПРО ЖИВУ ВОДУ

Хобі святого отця – краєзнавство. Особливий інтерес – Святе джерело Параскеви П'ятниці. Коли прошу розповісти його історію, в отця Володимира аж очі починають світитися.

– Почалося все з пана, який жив у Фарбованому (в п'яти кілометрах від Ничипорівки – О. Л.). Точніше, з його сліпої доньки, їй уві сні привиділося джерело. Вона до батька: так і так, хочу на тому джерелі побувати. Пан дитину свою дуже любив, тож наказав негайно запрягати коней. За описом дівчини знайшли місцину, яку вона бачила уві сні. Нею виявилося урочище Калиновий гай. І джерело знайшли. Дівчина вмилася з нього й прозріла. Чутки про подію швидко розійшлися довкола, і до джерела потягнулися люди. Зцілення за зціленням – і настав час, коли джерело оголосили священним.

До криниці люди йшли через поля іншого пана, якому це дуже не подобалося, він усіляко їм перешкоджав. Тоді пан із Фарбованого виміняв землю навколо криниці на 50 гектарів своїх угідь. Ставши хазяїном місцини, облаштував тут великий торговельний майдан. Ярмарки тривали із середи до п'ятниці. У п'ятницю служили велику службу, з'їжджалося багато священиків, освячували воду, і відбувалася загальна трапеза. На горі пан побудував церкву. Але 1920 р. радянська влада її знищила.

– Фантастика якась. А в наш час дива трапляються?

– Аякже. Криниця дає раду хворим із проблемами опорно-рухового апарату, гіпертонікам, хворим на нирки, помагає від жіночих недуг. Якщо її набрати в посуд, зберігається 3–4 роки.

– Отак просто п'ють, обмиваються і оздоровлюються?

– Криниця допомагає тим, хто по-справжньому вірить. Без віри – лише таму́є спрагу. А про видужання я записав від людей кілька історій. Приміром, Ніна В., 1937 р. н., розповіла, що влітку 2002 р. у неї почали боліти ноги. Після того як обтерла їх кілька разів водою Параскевиної криниці, біль та свербіж почали вщухати, а згодом і зовсім зникли. Іван Д., 1931 р. н., до 4 років не ходив. Його матері було видіння чоловіка з бородою, який вказав на криницю. Наступного дня батьки понесли його туди, обмили ноги, обтерли рушником і залишили цей рушник на криниці. Через два дні Іван пішов.

Постійно біля криниці зустрічаю чоловіка, який набирає води для своєї матері. За його словами, поки вона п'є цю воду, то менше потребує ліків, менше набрякають ноги. Якось не зміг привезти води, то довелося везти матір до лікарні, їй погіршало.

Вважається, що особливої сили вода набуває в день своєї покровительки – Великомучениці Параскеви, що відзначається на десяту п'ятницю після Великодня. Щороку в цей день відбувається освячення води в криниці, на яке приходять з усіх навколишніх сіл, приїздять прочани з райцентру, далеких міст та сіл. Також традиційно в цей день з'їжджаються всі, хто виїхав колись із села.

БОГА ВЗИВАЙ, А РУК ДОКЛАДАЙ

– Звучить, святий Отче, неначе казка...

– На жаль, доля криниці не була такою вже безхмарною. Іще за панських часів перший власник землі до того, як продав її пану з Фарбованого, пробував закидати криницю землею. Потім совіти "боролися із забобонами" – засипали її гноївкою. Але струмок пробився в іншому місці. Тоді стали шукали "серце" джерела, аби знищити назавжди, – копали, бурили... Але Господь не допустив наруги, поїхали ні з чим. Уже в наші часи хотіли поживитися "комерсанти": думали пробурити свердловину й налагодити виробництво бутильованої води. І знову з Божою поміччю те діло розладналося, не знайшли вони головного резервуару.

– Не боїтеся, що таки хтось вкоротить криниці віку?

– Бог і люди завжди боронили святе місце, сподіваюся, не залишать і в майбутньому. Ми тим часом запросили екологів, які підготували документи на заповідання джерела. Усі узгодження уже є, треба лише дозвіл районної влади. Стане наша криниця пам'яткою природи – буде вже під опікою держави. Ніякий "комерсант" зазіхати на неї не посміє. Добре було б не лише виток джерела заповідати, а й про весь водоносний горизонт подумати. Нічого, потихеньку, з Божою поміччю...

– У Ничипорівці Ви за хорошої погоди правите просто неба...

– Свого часу село мало церкву. Перша (не та, що біля джерела. – О. Л.) – дерев'яна, на кам'яному фундаменті – була побудована 1750 р. 1930-го радянська влада забрала з неї золото. Коли знімали хреста, один за одним розбилися троє тих, хто поліз на баню. Тоді "активісти" накинули на хрест петлю і гуртом, ухопившись за мотузку, скинули на землю. Остаточно храм розібрали на будівництво оборонної системи під час війни. Вціліла лише частина фундаменту. Ікони спалили тоді ж, у 30-х. Єдина, що збереглася, – Святої Великомучениці Параскеви. Глава сім'ї Семеняків уночі заліз на дерево, поблизу якого навалом скидали Божі образи та церковне начиння. По гілці доповз до верхівки купи (вона були майже 8 м заввишки) й тихенько забрав верхню. Його нащадок, Володимир Семеняка, донедавна очолював райдержадміністрацію. Він зберіг дивовижну ікону і обіцяє повернути її, коли в Ничипорівці збудують храм.

– І коли ж його збудують?

– Як Бог дасть. Церковна десятка у нас хороша, склавши руки не сидить. Свого часу зробили відведення землі, заклали фундамент. Меценатом виступив один приватний підприємець, який просив не називати його імені. Але інших людей, здатних допомогти з фінансуванням храму, ще треба знайти.

Скажу чесно: багато з тих, хто обіцяв допомогу, зараз розводять руками: всі ресурси поглинули вибори. Якою буде церква, можна побачити поки що на проектному малюнку: високі, напівкруглі вгорі вікна, зелений дах, підпертий біля входу двома білими колонами.

У Трубівщині збираємося на молитву в маленькій хаті, переобладнаній під церкву. Давно мріяли поставити капличку біля джерела, і минулого року на день Параскеви ця мрія здійснилася. Хай Бог благословить усіх, хто доклав до цього зусиль.

ЯК МОТРЯ ЗЛОДІЯ ВТОПИЛА

Отець Володимир багато знає про історію села. Варто лише зачепити цю тему і...

– Люди селилися тут здавна. Недалеко від Ничипорівки росте ліс Чернещина, де розташоване кладовище з високими могилами-курганами. На цьому кладовищі тіло не закопували, а клали на землю, зверху насипали горб-могилу. Це кладовище належить нашим предкам, які були ще язичниками.

У центрі сучасного села розташоване інше старе кладовище, на якому хоронили вже в ямах, а тіло накривали коритом. Імовірно, це вже християнські поховання.

1655 року за дозволом переяславського полковника на лівобережжі Супою оселився зі своїм братом козак Нечипір Бобир. За кілька кілометрів від села вибрали два кургани (загалом в околиці близько 100 курганів) і поставили там вартових. Кургани назвали Сторожовими.

Одного разу татари напали на село, мешканці втекли в ліс, а Мотря Бобир не встигла втекти й заховалася за діжкою з квасом у погребі. Коли татарин заліз у погріб і перехилився над діжкою, щоб напитися квасу, смілива Мотря схопила ворога і втопила в діжці.

Наприкінці XVII ст. в Ничипорівці оселився дворянин Бохановський, який володів майже третиною землі, що оточувала село, але ліс і більшість землі все ще належали козакам Бобирям. Бохановський пообіцяв виклопотати козакам звання дворян, за що вони згодилися віддати йому свій ліс. Царський уряд клопотання Бохановського задовольнив. Звідтоді Бобирі отримали нове прізвище – Бобир-Бохановські...

– А як живе село сьогодні?

– 1990–1992 рр. для "чорнобильських погорільців" із сіл Становище та Денисовичі Поліського району побудували 33 будинки в Ничипорівці та 140 – у сусідній Трубівщині. У 1995 р. у них мешкало понад 300 переселенців. Відсотків 40 працездатного населення трудиться в самому селі – в агрофірмі та у фермерів, відсотків 30 – у Києві.

Розмову вів
Олег ЛИСТОПАД

ВІТАЄМО!

ЖИТТЯ – БОРОТЬБА

Почесному члену Головної Булави Всеукраїнського Братства ОУН-УПА Павліні (Ніні) Григораш – "Орелі" нещодавно виповнилося 80 літ.

Народилася вона в родині Бойчуків 18 січня 1926 року в містечку Делятині. 15-річною, з приходом німців, за вказівкою брата Василя, який був членом ОУН(р) і мав псевдо "Пісня", пішла працювати друкаркою в "Союзкооператив". Згодом, 1942 року, за сприяння членів ОУН(р) була переведена в "Український допомоговий комітет", де мала дозвіл видавати посвідчення "Бешайнінцунг", які підтверджували українську національність. Навесні 1943 року, щоб урятувати єврейську дівчину, свою однокласницю Пепку Цаудер, видає їй таке посвідчення, і та втікає з Делятина. Одначе через збіг певних обставин дівчина потрапляє в руки гестапо на території Польщі. Виявлена в неї посвідка приводить гестапівців до Делятина. Поки гестапівці перебували і кабінеті директора установи, "Орелі" вдалося непомітно залишити приміщення. Потому, зрозуміло, їй довелося перейти у підпілля ОУН(р).

Після відповідного вишколу Павліну Бойчук прийняли до Юнацтва ОУН(р), а окружний керівник пропаганди "Чорногора" надав їй псевдо "Ореля".

Перші завдання в підпіллі – друкування різних матеріалів теренового Проводу ОУН і виїзд на зв'язки в села і міста Станіславської округи. З друкарською машинкою за плечима й автоматом у руках сходила "Ореля" чи не всю Станіславщину.

Після великого бою на Малиновищах біля Маняви наприкінці вересня 1944 року командир "Грім" відправив її з сотнею "Довбуша" в пропагандивний рейд у Закарпатську Україну, а після повернення "Орелю" призначено в розпорядження Надвірнянського повітового провідника ОУН(р) "Променя" – Дмитра Черевка.

У липні 1945 року "Ореля", працюючи в бункері, захворіла на запалення, і "Промінь" відправив її на лікування в с. Майдан (нині село Міжгір'я Богородчанського р-ну). Одначе там станичний уже був завербований чекістами, він і видав її ворогам. Мученицьке слідство, безкінечні допити і суворий вирок – 15 років каторги. Далі – воркутинські шахти, цегельний завод.

Звільнено Павліну Григораш 6 травня 1956 року. До Делятина вона повернулася 1962 року. За часів незалежності України бере активну участь у громадському житті – член районного проводу КУН, заступник голови Надвірнянської станиці Братства ОУН-УПА.

Хай щастить тобі, бойова наша подруго, від Господа Бога – міцного здоров'я, а від України – справедливості і пошани.

Михайло ЗЕЛЕНЧУК,
Голова Всеукраїнського
Братства ОУН-УПА

СТОРІНКИ ІСТОРІЇ

ПРАВДА ЗІ СПЕЦСХОВИЩ

З приводу поширення в усій Україні біг–бордів "З нами Бог і Росія" та чергового шабашу московських відьом під час відзначення річниці Переяславської угоди хочу навести епізод з нашої історії, який дуже добре ілюструє "братні" стосунки між Україною та Росією.

Посилаюся на "Летопись событий юго-запада России" Самійла Величка. Як автор, так і його фундаментальна праця майже невідомі нашому загалу. Царські, а потім і радянські імперські історіографи робили вигляд, що такого твору взагалі не існує. А коли про нього і згадували, то цідили крізь зуби, що це історичне джерело – непевне.

А тим часом Самійло Величко, канцелярист війська Запорозького, писав свою монументальну працю, спираючись на гетьманський архів, у якому були сотні документів тих часів. Величезна праця (чотири грубезні томи) була видана патріотом України, професором Петербурзького університету Боденським в 1857–1861 рр. Таким постатям, як Величко та Бодянський, треба ставити пам'ятники. До речі, Тарас Шевченко надзвичайно високо оцінював працю С. Величка. Як повідомляє літописець, незадовго до смерті Б. Хмельницького, в м. Вільно в жовтні 1656 р. було підписано так званий Вільненський пакт між Варшавою і Москвою. Шостий пункт пакту наголошував: "А казаков в первую пору управить и короне польской послушними учинить, жебы бунтов болем не вщинали". Те, що Москва повертає Україну Польщі, добре розумів Іван Виговський, обраний гетьманом після смерті Б. Хмельницького. Що ж, якщо вже повертатися до Польщі, розмірковував І. Виговський, то краще це робити на власних умовах. І в місті Гадяч зібралися українська та польська делегації, які виробили статті Гадяцького договору. Статті були дуже корисні для України, вона ставала майже незалежною країною: без польського війська на своїх теренах, зі своїм друком грошей, зі своєю релігією, зі своїм державним устроєм, без будь-якого втручання з боку Польщі у внутрішні справи України. Польський сейм мав бути двопалатним, одна палата – польська, друга – українська. Єдине, що вимагав Гадяцький договір від України, так це на випадок війни Польщі з якоюсь країною надіслати на допомогу полякам 40–60 тисяч війська. Але в договорі було обумовлено, що в разі війни Польщі з Москвою. Україна військову допомогу надавати Польщі не буде.

Гадяцький договір викликав у Москви шалену лють, і там вирішили покарати "зрадницю" Україну. З цією метою було сформовано, як на ті часи, величезне військо, за різними даними – від 50 до 100 тисяч чоловік.

В основному то була кіннота – краса і гордість московського вояцтва. Загальне керівництво здійснював кн. Ромадановський, а воєводою був Симеон Пожарський, онук Дмитра Пожарського, який визволяв Москву від поляків у 1612 р. Влітку 1659 року московити вдерлися в Україну. Першим на їхньому шляху було містечко Срібляне з п'ятьма тисячами мешканців, яке вони оточили і сплюндрували вщент.

Усіх мешканців вирізали, навіть немовлят здіймали на списи. З того часу Срібляного не існує, бо нікому було повернутися на згарище і взятися за його відбудову. Після цього звірячого акту московська армія оточила Конотоп й почала його штурмувати. Це не дуже велике українське місто виявилося досить міцним горішком. Три тижні московські вояки його штурмували, але взяти так і не змогли.

Ці три тижні дуже плідно використав гетьман Іван Виговський. Стягнув під Конотоп свої війська, як завжди, без запізнень прибули татари на чолі з ханом Іслам-Гіреєм.

У ході битви Іван Виговський проявив себе талановитим полководцем. Він не збирався тільки зупинити й прогнати нападника з української землі. Гетьман планував повністю знищити московську армію й тим поквитатися за Срібляне. З цією метою ще до початку битви п'ять тисяч козаків з лопатами було послано на річку Соснову, щоб перегородити її й направити води на московське військо. Далі, за планом гетьмана І. Виговського, події розгорталися так: один з найкращих козацьких полків атакував центр московського війська, врубався в лави ворога, потім зупинявся, повертав назад і щосили біг від ворога, імітуючи панічну втечу, а добігши до означеного місця, зупинявся, повертався й вдаряв по москалях. У той час, коли московський центр був витягнутий, праве і ліве крила козацько-татарського війська охоплювали московську армію.

Коли кільце зімкнулося, в московському війську почався страшний безлад. Керівництво військами було втрачене. Ще недавно краса і гордість Москви – це воїнство – перетворилося на величезний жалюгідний, безпорадний натовп, а козаки з татарами насідали все лютіше й лютіше... Відбувалося планомірне знищення московської армії. Літописець пише, що врятуватися міг лише той, чий кінь мав крила. Отак врятувався кн. Ромадановський зі своїм почтом, бо за битвою спостерігав здалека і в кільце не потрапив. У полон брали тільки значних московських воєвод, за яких можна було одержати викуп. Заарканили козаки й Симеона Пожарського, гетьман І. Виговський подарував його хану Іслам-Гірею. Треба віддати належне С. Пожарському – це була мужня людина. Коли його привели до хана, він вилаяв Іслам-Гірея, плюнув йому в очі. За це йому зразу ж відтяли голову.

Страшна поразка викликала в Москві шок. Там очікувався візит козацько-татарського війська. Цар з боярами покинули Москву і переховувалися десь по монастирях. Хан Іслам-Гірей наполягав на поході на Москву, але гетьман І. Виговський від походу відмовився.

Хтось з великих французів сказав: "Історія з людини формує громадянина". Вольтер твердив: "Французьку націю зробили французькі королі". На превеликий жаль, українська нація не пройшла інституту монархії. Тому російсько-імперській та радянській історіографіям дуже легко було формувати з українця маргінала, бо нам постійно втовкмачували в голови, що впродовж майже всієї нашої історії (без княжої доби) нас тільки те й робили, що били та гнобили. І лише завдяки "турботам" старшого російського брата" українці зберегли свою національну ідентичність. Що ж до українців, то завдяки такому історичному вихованню багатьом з них не захотілося належати до вічно битої третьосортної нації. Багато з них не тільки відмовилися від своєї нації, а й стали її лютими ворогами.

Шкода, що спецсховища, де більшовицький режим ховав від нас правду, ще майже не відкриті. І я звертаюся до всіх українських історіків з проханням – відтворити й подати всьому загалу нашу правдиву, не скалічену московською пропагандою історію.

Віктор МОЛОШНИЙ

ІМПЕРСЬКА ЗАХЛАННІСТЬ

ТРИПТИХ ПРО ГРАНДІОЗНЕ ЗАГАРБНИЦТВО

ЗАМІСТЬ ПРЕЛЮДУ

Кожний народ має свій, неповторний феномен, якусь нездоланну рису свого менталітету. У росіян – віковічне "приобретение земель". Чужих, котрі лежать поруч, ніби – нічийних земель, "безпритульних", де живуть незалежні народи й ніби аж волають-благають, аби їх привели під рятівну великоросійську руку. 1992 року сподвижник Бориса Єльцина, всіма вже забутий Міхаїл Полторанін, зронив таке: "Нікого й ніколи Росія не захоплювала. До Росії просилися усі. Сусіди просили: "Візьміть нас під своє крило..." ("Аргументы и факты", №4, 1992). 1993 року російський демократ Володимир Лукін, він ще й сподвижник Григорія Явлінського по партії "Яблоко", прагнув підтвердити благочинність великоросів: "Росіяни впродовж віків просувалися на схід..." (телепередача від 23 лютого 1993. Останкіно). Та собі – "просувалися", та й усе. Безпричинно, безкорисно "просувалися"... Мало було своєї автохтонної землі. Ось бідолахи й змушені були сунутися на Захід, на Південь, на Північ, прихопили навіть "безпритульну" Аляску(!), захопили Польщу та Фінляндію. Вся Прибалтика стала російською, на губернію перетворилася Бессарабія. Майже всеньку Україну сколонізували ще раніше. Значну частину її не встигли захопити агресори, тут зуміли завдарювати інші чужаки – австрійці, поляки, угорці. Салтиковський генерал-губернатор Бородавкін, один із героїв преехидного сатиричного твору, з ентузіазмом мріяв: "Спочатку покінчимо із Візантією... А потім: *На Драву, Мораву, на дальнюю Саву, На тихий и синий Дунай..."*

Сучасник завойовника-генералісимуса Андрій Болотов змальовував сцену про тимчасове перебування Суворова в Петербурзі в 90-х роках XVIII ст. Фрагмент цього свідчення такий: "Скрізь і донині ходить вистрибком (Суворов. – В. Л.) і журиться, що немає війни..." ("Записки очевидца", 1991, с. 75). Дідові було дуже мулько, що не ллялась кров... Втім, невдовзі Суворов пішов топити в крові народне польське повстання й винищив 100 тисяч поляків. Є дати, про які ніхто в нинішній Росії (та й раніше) ніколи не згадує. Одна з них – роки початку глобальної експансії московитів у всі сторони світу. До князювання Івана І (Калити), онука Олександра Невського, ніхто в світі не чув про Московію. Про Київську Русь гриміла слава ще в IX–X століттях.

За того Калити поки що інтенсивно збиралися землі навкіл болотистої Москви, туди й переніс свій стольний град цей князьок із Владіміра. Захоплення чужих земель розпочалося за князювання Івана III, за правління якого й склалася централізована Московська (але не російська держава). Епоху цього активного князя можна вважати початком агресивної захланності московитів. Саме за нього відбулися загарбницькі походи Москви проти сусідніх держав. Внаслідок другої війни Московії проти Великого князівства Литовського загарбники заволоділи Черніговим, Новгород-Сіверським, Гомелем та іншими містами. Ця війна завершилася у 1503–1505 роках першими великими територіальними "приобретениями" московитів. Отже, 1505 рік можна вважати початком грандіозного загарбництва Московією величезних просторів. 500-річчя цієї чорної дати можуть відзначати чи святкувати ті, кому й нині приємно згадувати фрагменти "безобразной истории России..." (словосполучення належить Олександру Блоку).

Охопити всю загарбницьку "безобразность" російської історії непідвладно авторові цих роздумів. Тому залишимо іншим дослідникам західний, європейський напрямок експансії Москви. Зосередимося на таких жертовниках "об'єктах" зажерливої імперії, як Сибір з Далеким Сходом, Кавказ та Казахстан із Середньою Азією...

І. "С ТОПОРИШКОМ ЗА ПОЯСОМ..."

У романі "Хождение по мукам" яскравими фарбами змальовано офіцера Івана Телєгіна, який спершу вірою-правдою служив цареві, а згодом перейшов на бік радянської влади. Але у Першу світову побував в австрійському полоні. Вирвався молодик із чужинецької неволі й прибув до Петрограда. Зустрівся з улюбленою дівчиною Дашею. Гадаєте, що розповідає герой улюбленій про криваві бої, жахливі полонянські дні й ночі, про свої почуття до Даші, про "местное население", де йому довелося перебувати нещодавно? Якби ж то! Для нього, Телєгіна-великороса, найпекучішою проблемою залишається збирання земель великої імперії, яка на той час почала розвалюватися. Простежимо хвильку за роздумами цього ура-патріота: "Царя убили, да беспорядка стало больше... Не знают России эти профессора (так Іван Ілліч називав революціонерів, котрі вже гострили ножі на царський режим. – В. Л.) Русский Народ – страстный, талантливый. Недаром русский мужик допер в лаптях до Тихого океана... Этого (мужика. – В. Л.) можно мечтой увлечь вселенную завоевать. И пойдет в посконных портках (штанях. – В. Л.), в лаптях, с топоришком за поясом"... Звісно куди – "завоевывать вселенную!"

Звернімо увагу на те, як "страстный мужичок" сунув на великий Схід, аж до Великого Тихого океану. Для цього покористуємося кількома вагомими й правдивими джерелами, зокрема й сторінками "Большой Советской Энциклопедии", котра виходила ще в довоєнні роки, і в якій оце "продвижение" Росії на Схід було подано без фальші. Вже в повоєнні роки останні томи цієї БСЭ сильно зафальшивили через великодержавницькі настанови ідеологів ВКП(б). Подамо кілька фрагментів БСЭ в перекладі на українську мову. Отже, середина XVI століття. Великий погром незалежної Казані. Розповідається про це варварство так: "Оточених було близько 33 тисяч. Вони вперто обоонялися. Навколишнє населення організувало партизанську

НАШІ СВЯТА

ДО КИЄВА НА КОЛЯДУ

14–16 січня до Києва, на запрошення Конгресу Українських Націоналістів, завітав гуцульський колядницький гурт Верховинського району Івано-Франківської області. Колядники, що вже понад півтора десятиліття співають разом, усі з одного села – Верхній Ясинів.

За три дні колядники, здається, ані на мить не переставали співати – настільки гостинно прийняла їх столиця. А незвичні, але від того ще цікавіші для центральної України роги, барки, колядки та вбрання колядників привертали увагу усіх глядачів та перехожих.

Колядники в офісі Конгресу Українських Націоналістів

ПОЕМА "СЕЛО" ІГОРЯ КАЧУРОВСЬКОГО –

"художній підручник" з трагічної історії українського села 20–30-х років XX століття

Надзвичайно трагічною, але, на жаль, маловідомою є сторінка історії України, яка розповідає про долю українців часів розкуркулення, примусового переселення і голодоморів 1932–33 та 1947 рр. Про неї повинен знати світ. І цю важливу роботу за українців ніхто не зробить. Найвищий час збирати свідчення Голодомору і спогади ще живих учасників трагедії українського народу. А їх залишається все менше і менше. Важливу роль у цій потрібній справі могли б зіграти не надто численні художні книги на цю тему. У школі вже вивчають твір Василя Барки "Жовтий князь". Тільки автора, на жаль, вшанувати запізнилися...

Ще 45 років тому поетом Ігорем Качуровським на тему Голодомору була написана поема "Село", але вона й досі не дійшла до масового читача. Поема вражає глибиною трагічного звучання, достойна прочитання і вивчення, а автор – нашої уклінної подяки.

Поема "Село", яка вперше з'явилася друком у містечку Ульмі 1960 року, – окрема сторінка у творчості Ігоря Качуровського. У цій поемі записані свідчення про трагічні події 1929–33 рр. – мешканців легендарного села Крути та художньо оформлені українським поетом, – свідчення, які могли б підтвердити мільйони інших свідків по всій Україні.

Уже з першого рядка поеми "Село" Ігор Качуровський конкретизує час оповіді, що непомітно виливається у своєрідну сповідь: "Рік сорок другий. Я в своїм селі". Полотно твору розгортається, показуючи – ретроспективне – українське село тридцятих років. Років лютого, злочинного Голодомору.

Незапам'ятні, як на завтрашнє покоління українців, часи збережені письменником у слові гранично, до болю реалістично, межово скрупульозно. До німотного крику, який рветься з душі, вимагає заперечень, спростувань. – Хіба могло так бути в Україні? У країні масних чорноземів? У двадцятому столітті? Голод, людожерство і світле комуністичне майбутнє єдналися в один кривавий клубок часу – мертві з живими і напівживими, закатовані чужими і своїми, розпросторені понівеченими тілами у вічність українці й досі дивляться звідти на нас чорними провалями черепів. Промовляють мовчазними устами. Письменник Ігор Качуровський дав їм Слово, знайшов у собі силу волі та силу Духу, щоб не зупинитися перед ворітьми пекла, яке змальовує, а показати його ще й зсередини.

"Село" зайвий раз підкреслило майстерність письменника, який віртуозно володіє словом. Він – глибокий і неперевершений лірик у цій, все ж не наскрізь ліричній, поемі. Із ситуації, коли сам фактичний матеріал чинить опір авторові, який намагається викласти цей матеріал віршовано, автор вийшов переможцем. І судією, і обвинувачем, і свідком.

І в неба просячи страшного суду,
Назустріч ночі, вітрові й дощу,
Сказав я, що ніколи не прощу,
Ніколи не прощу і не забуду.

"Така лиха пам'ять"... І, як писав французький письменник Еміль Анріо, – мертві живуть, допоки є живі, щоб про них пам'ятати.

Пам'ять історична і пам'ять пророча, пам'ять зневажена і пам'ять вдячна, – така пам'ять поеми "Село" Ігоря Качуровського.

Надія СТЕПУЛА

війну. Після півторамісячної облоги Казані стіни підірвали в кількох місцях (1552) і місто взяли штурмом. Жінки й діти були віддані в рабство..." (Т. 30, с. 550). Далі справа у завойовників пішла веселіше. Енциклопедія свідчила про це так: "Після підкорення Москвою Новгорода завоювання Уралу пішло швидше. Корінне населення частково винищувалося, частково витіснялося в гори, а захоплені землі заселялися російським населенням – ратними людьми ... " (Т. 56, с. 197).

Добрі сусіди московитів – лугові марі – у відповідь на розбійництво завойовників висунули гасло про створення незалежної марійської держави. У 1552–1554 рр. на марійських землях палахкотіли повстання проти Москви. До марійців приєдналися татари та башкири. Генріх Штоден, один із опричників Івана IV Грозного, згодом писав таке: "Царські люди... дуже пограбували марійців, дуже набили свої калитки..." (Т. 38, с. 134). За того кривавого Грозного вибухнуло масове повстання удмуртів проти посилення Москви та підлеглих їй татарських феодалів. Не забуваймо про безперервні спалахи башкирських повстань, які перегукувалися із повстаннями сусідніх народів. 70-і та 80-і роки XVI ст. кривавилися в "безобразной истории России..."

А ось як свідчили історики про "добровольное вхождение" двох сусідніх народів до Московії: "Цареві люди багатьох свіяжських і чебоксарських, і кокшайських, і алатирських татар, і мордву, і черемису перемогли наголову і топтали, і кололи... і трупу наклали на семи верстах... Мордовський отаман Мурзакайка із військом в 15–20 тисяч людей дав кілька битв царським військам, якими керував Баратинський..." (Т. 40, с. 191).

У російських історичних джерелах чи не найповніше висвітлено походи завойовника Єрмака наприкінці XVI ст. Цікавим із тих свідчень є те, що майже всі росіяни і тепер із захопленням оспівують "подвиги" цього розбійника з великої дороги. Опоетизовують Єрмака й історики та письменники Росії. Маловідомий нам Вадим Софронов, загалом захоплюючись Єрмаком, констатував і не засуджував таке: "І жорстока, жахлива була ярость Єрмакова та його війська (це було військо! – В. Л.). Нікого не пожаліли із охоплених жахом захисників міста, трупи кидали в озеро. Нарешті їм дісталися хліб, м'ясо, мед у сотах та бочечках. І цього страшного дня вони були нагодовані й п'яні..." ("Дорога на простор"). Пияцтво, звісно, було для завойовників найсуттєвішим. Трирічні Єрмакові "труди " не завершилися перемогою. Сибір він не підкорив, а був розгромлений зі своєю бандою 1585 року й сам загинув. Єрмак був першим, хто вогнем і мечем проклав шлях на Схід московитам, тому він й уславлений сторінками історії як "герой-первопроходец". Ще треба було б його додатково прославити за те, що завойовував він не прості простори, а – газоносні та нафтоносні, за допомогою яких нинішні московити намагаються зашморгнути півсвіту...

Єрмаковими маршрутами пішли й інші загарбники.

За Івана IV Грозного тяжко клекотіла довготривала Лівонська війна, поглинаючи всі наявні людські та матеріальні ресурси Московії. Та завойовники вперто сунули на Схід. Будували на щойно захоплених теренах "остроги" – невеликі укріплення-містечка. Швидко їх набудували, наприклад, в Курмиші, Алатирі, Тетюшах, Космодем'янську і т. ін. 12 років загарбники воювали із чувашами. На початку XVII ст. "мужичок с топоришком" з'явився в Хакасії. Упродовж XVII ст. не припинялися повстання. У цьому ж столітті настала черга й бурятів. Вони не проявили такої повстанської енергії, як чуваші, марійці та мордва. Спробували було протестувати буряти й вирушили до Монголії, але через тамтешні смути змушені були повернутися назад. І потрапили із цього монгольського вогню до московського полум'я.

Трагічною виявилася і доля калмицького народу. Повставали калмики проти прибульців кілька разів. Особливо великі постання були в 1640, 1667, 1678 рр. Калмики брали активну участь в постаннях Булавіна та Пугачова. 1775 року калмики пробували розпрощатися з Росією: 300 тисяч їх вирушило до Китаю, але цей край виявився для них нещадним, як і Росія. Калмицький народ нараховував би нині 4–5 мільйонів, якби калмики не були репресовані Сталіним у минулу війну – їх депортували в крижані краї. До речі, в минулому калмики вірою і правдою служили в російських арміях кавалеристами, відзначалися в боях, за що й "віддячила" їм "матушка-Русь"...

Величезний якутський обшир Росія завойовувала поступово й довго. Спершу російські козаки (вони в завойовницьких походах відігравали основну роль й були ударною силою московських експансіоністів) з'явилися в Якутії 1617 року. Козаки й розпочали своє "господарювання", як завжди, з терору. Відома нам БСЭ свідчила про це так: "Безсоромне колоніальне пограбування Якутії, четвертування, підвішування за ребра, закопування живих у землю, виколювання очей і т. ін. було звичайним явищем у "цивілізаторській" діяльності російських завойовників на початку XVII та XVIII століттях. Якутськ став крупним центром работоргівлі Сибіру та Далекого Сходу. Остання спроба масового збройного повстання мала місце 1681 року, коли виступили якути... Повстання тривало більше року й було придушене з великими жорстокостями..." (Т. 65, с. 494).

У тому ж колонізаторському XVII ст. Москва відвоювала в юкагирів значні території. Своїми традиційними методами: "Аж до революції умови життя юкагирів погіршувалися. Частину юкагирів було винищено, а решту – витіснено в несприятливі для життя закутки дикої Півночі, і триста років вони змушені були виплачувати непосильний ясак..." (Т. 65, с. 167).

З середини XVII ст. московити посилили натиск на алтайських зайсаків. Був такий народ. Де він тепер? Москва утверджувалася на берегах Іртиша, Катуні, Бії. Від Якутії – вже рукою подати до Камчатки. І тут незабаром з'явилися "присоединители". Про ці жахіття нам ніколи не говорили ні у ВНЗ, ні в середніх школах, а були ж такі ганебні "подвиги " московитів!.. Погляньмо ще бодай на одне свідчення щодо завоювання Камчатки: "Завоювання Камчатки почалося в XVII ст. й супроводжувалося масовим винищенням ітельменів, котрі вперто не підкорялися, але й не могли успішно боротися проти вогнепальної зброї поневолювачів. Ітельмени неодноразово повставали проти загарбників, особливо великі повстання були 1731 та 1740 рр. Ці повстання охоплювали всю Камчатку..." (Т. 30, с. 362). Доля цих повстань відома.

Не варто забувати й про "подвиги " російського авантюриста-"первопроходца" Єрофея Хабарова. Ім'я цього розбійника носить велике місто, столиця нинішнього Хабаровського краю. 1649 року цей динамічний авантюрист із зграєю пройдисвітів на кшталт Єрмакової компанії прибрів до чужого йому далекого краю й заснував тут Албазинський "острог". Ця банда відразу почала грабувати даурів, гогулів, дючерів та інші малочисельні племена, що проживали тут справіку. "Инородцы" змушені були тікати світ за очі від "первопроходцев"–"мужичков с топоришками". Де тепер ці племена та народи?..

Росія вперто продовжувала сунути на Схід. Її зупинили лише хвилі Великого Тихого океану. Але росіяни із далекосхідних, ніби вже сколонізованих у XVIII – XIX століттях, теренів повернулися хижим своїм лицем на південь і почали "присоединять" до своєї імперії Манчжурію та Корею. Можливо, і досягли б загарбницьких успіхів у невтомному експансіонізмові на цих напрямах, та впоперек цій захланності стала молода й хижа Японія. Вона й завдала удар по Росії в 1904–1905 роках, зупинила її "присоединения" на цих меридіанах земної кулі...

Лише меншість поневолених Росією народів Приуралля, Сибіру, Півночі та Далекого Сходу зуміли вижити в ті століття. Ніхто й ніколи не пролюструє винищення миролюбних племен та народів цифрами. Дивно (та й не дуже), що жоден із російських істориків-літописців не збирається говорити правду про ті криваві століття московської захланності, про фрагменти тієї "безобразной истории России". Нині в Російській Федерації культивуються зовсім інші національні цінності...

І в минулі століття, і тепер російська еліта співала осанну загарбництву. Прославляли грабіж сусідів Гавриїл Державін, Михаїл Ломоносов та багато інших видатних великоросів. Один із них, приміром, автор знаменитої драматичної поеми "Горе от ума" Алєксандр Грибоєдов в екстазі розхвалював земляків-грабіжників: "Дерзали (грабіжники. – В. Л.) в открытое море, брали дань с прибережных городов и селений, не щадили ни красоты девичьей, ни седины старческой... Потом, обогатясь користями, несметным числом тканей узорчастых, серебра и золота, и жемчуга окатного, возвращались домой, где ожидали их любовь и дружба; их встречали с шумною радостию и славили в песнях..." ("Загородная поездка". Сочинения. 1986, – с. 306).

Навіщо ж тоді "пахать і сеять"?..

Віктор ЛУПЕЙКО

(Далі буде)

ПАМ'ЯТЬ

"ПІСНЯ НАЗАРІЯ – ВІЛЬНА РОДИНА..."

"Ця земля невід'ємна від мене. Вона – мій духовний наставник, мій статок, мій пристанок, де б не був. Я люблю ці гори понад усе. Бо вони – моя Україна".

(З книги Я. Кибіч "Назарій Яремчук")

Ці прекрасні, натхненні слова належать нашому вічно живому буковинцеві, народному артистові України, лауреатові премії ім. Т. Г. Шевченка Назарію Яремчуку. 30 листопада йому мало виповнитися тільки 54 роки...

Скільки себе пам'ятаю, Назарій завжди був якимось ангелом, легендою для України. То був справжній легінь, патріот, націоналіст, якщо хочете. Всі, хто знав Назарія, згадують про нього лише добре, бо, окрім того, що він любив рідну землю, Назарій був людиною з великим і щирим серцем. Аристократ духу – цим все сказано. Таких, як він, лишилося дуже мало.

Назарій ніколи не був кон'юнктурником. Усі його пісні були українською мовою і про Україну. Це та людина, що не словами, а життям виказала свою любов до Батьківщини. Співак завжди віддавав перевагу сильним і перспективним текстам. Він жив піснею, любив пісню. Це стверджують виконані ним пісні; "Гей, ви козаченьки", "Червона рута", "Стожари" та незабутня – "Родина".

А над усе Назарій любив свою буковинську природу, село Рівню Вижницького району. Він міг годинами розмовляти з карпатськими горами, смереками, пити джерельну воду з Гуцулова, співати "Мамо, мамо, вишенька біленька". Одна з його пісень так і звалася – "Оркестр природи." Аж не віриться, що сьогодні його вже немає серед нас. Так інколи хочеться побачити його глибокі щирі очі!.. Так інколи хочеться почути: "А зараз – неповторний Назарій Яремчук!". Так хочеться не згадувати, а розмовляти зараз з ним. Я гадаю, що не тільки в круглі дати, а й щороку нам треба тримати світлу пам'ять про цю щиру і світлу людину, справжнього Українця.

Нещодавно була записана пісня на вірші Павла Лехновського, музику Павла Дворського – "Пісня Назарія", приспівом якої я й хотів би закінчити свою оповідь... "

Пісня Назарія –
Вільна родина.
Пісня Назарія –
Срібна струна.
Пісня Назарія –
Сяйво стожарів.
Зоряна арія
Голосна."

Юрій МОСТОВИЙ

ТЕАТР АБСУРДУ

КОМУ ПОТРІБНИЙ "ДУХ РОСІЙСЬКОГО КНЯЗЯ"?

З приводу перепоховання праху подружжя Воронцових в Одесі

У повісті М. Булгакова "Собаче серце" є такий епізод: на початку 1920-х років група літніх людей непролетарської зовнішності в холодній квартирі викликають дух російського імператора і запитують в нього: "Чи довго ще протримаються більшовики?". Дещо подібне до цього відбулося нещодавно в Одесі. Згідно з рішенням міської ради, з одного із цвинтарів до відбудованого Спасо-Преображенського собору перепоховано прах генерал-губернатора Новоросійського краю та Бессарабії у першій половині XIX ст. князя Михайла Воронцова і його дружини Єлизавети. Акція була обставлена надзвичайно помпезно. Труну везла четвірка коней поміж ланцюгами урочисто вбраних вояків. Процесією заправляли священики церкви московського патріархату. Відмобілізовані владою міста різноманітні заклади від "щирого серця" принесли вінки. Урочисто виглядали чиновники та обслуговуючий їх інтелігентський істеблішмент (краєзнавці, діячі культури та інші). Центр міста був завішаний стендами з жалобними стрічками із зображенням подружжя Воронцових. Люди в чорному роздавали перехожим гарно видруковані інформаційні листки з переліком основних заслуг князя Воронцова перед Одесою та Новоросійським краєм.

Безсумнівно, акція проводилася за всебічної підтримки влади міста. Представники адміністрації міста й області були й серед промовців на урочистій церемонії. Поруч них стояв посол РФ в Україні В. Черномирдін. Промовці ставили Воронцова за приклад керівника, який чесно та самовіддано служив Батьківщині, морального орієнтира для сучасної України. Начебто всі приклади перерахованих якостей не можна знайти в українській історії, серед українських діячів. Але в тому-то й річ, що жоден з промовців не здатен перейнятися українськими ідеалами й досі перебуває в полоні російськоцентризму. До того ж такий пієтет фактично унеможливлює критичний аналіз діяльності князя, в тому числі на науковому рівні, привчає до екзальтованого славослов'я, стадності, обожнювання. Все це – традиції російської політичної культури, провідником якої в Україні був князь.

Князь Воронцов не належав до вкрай одіозних російських чиновників, він справді багато зробив для налагодження інфраструктури Одеси, Одещини та Криму. Його можна назвати "пострраждалим від совєтів" і тим розраховувати на схвальну реакцію антисовєтських громадян. Критикувати акцію морально начебто важко, адже вона пов'язана зі смертю, упокоєнням. Однак у більшості одеситів дійство не викликало підтримки, адже пов'язувалося передусім з недоцільними грошовими витратами в економічно скрутний час. Погоджуючись з цим, не можу не висловити міркування з позиції не стільки економічної, скільки українсько-патріотичної. Тим більше, що як корінний одесит маю на це моральне та громадянське право.

Одеська влада з 1990-х років всіляко демонструє свою відданість ідеалам російсько-імперської Новоросії, а частково й СССР. Це помітно в казусі з перейменуванням вулиць та встановленням пам'ятників. Частині вулиць повернуто імперські назви, частина залишилася з радянськими. Встановлено пам'ятник комсомольцям. Нещодавно на вулицях міста з'явилися стенди з зображеннями російсько-імперських генерал-губернаторів та градоначальників Одеси, проголошених "достойними Одеси". Натомість ж одній з вулиць так і не надано ім'я одного з українських національних героїв – Романа Шухевича. Не проведено реальної українізації навчальних закладів, чиновницького апарату. Російськомовна культура, як і раніше, є російськоцентричною і часто антиукраїнською, передусім щодо української державності. Закрито центр української культури. Все це засвідчує – Одеса, попри українські прапори, так і не стала органічною частиною України. Свідомість одеситів постійно опрацьовується неукраїнською пропагандою, невід'ємною частиною якої є вклонiння російським героям минулого та сучасності. Після помаранчевої революції україномовна частина одеситів розраховувала на справжню реалізацію гасла "Схід та Захід – разом!". Звичайно, малося на увазі розширення сфери української культури, ідеології, мови, історії. Однак стара нова влада дала українцям справжнього ляпаса. У відповідь на приголомшливий лібералізм помаранчевих, російствуючі підняли голову. В особах московських церковників – "союзників" О. Костусєва та інших, вони поводяться в Одесі, як у своїй російській вотчині. І акцію з перепоховання Воронцових слід розглядати саме в цьому контексті. Князь та його дружина потрібні москвофілам не як історичні постаті та особистості, а як символи причетності Одеси в минулому та сучасному до Росії, до її державних та культурних символів. Російствуючі постійно вимагають поваги до їхніх інтересів, ідей, символів і раз у раз знаходять підтримку місцевої та центральної влади. Натомість самі аж ніяк не демонструють такої поваги до українських цінностей.

Наголошення на безумовній цінності для Одеси російсько-імперської історичної спадщини входить у протиріччя з лояльністю до сучасної України. Хіба не очевидно, що ідеали Російської імперії суперечили ідеалу незалежності України. Сама по собі ця акція не матиме значних негативних наслідків, окрім чергової зневіри українців Одеси в українському характері місцевої та навіть центральної влади. Проте сукупність таких акцій здатна употужнити мур між Сходом і Заходом України, унеможливити проникнення на Схід українських політичних та культурних ідеалів. Це внесе додатковий хаос у свідомість молоді, якій в образі героїв підносять то борців за українську незалежність, то тих, хто цю незалежність унеможливлював. А молодь завжди гостро відчуває лицемірство і реагує відповідно – зневірою та байдужістю. Тому не дивуймося, якщо одного дня з'їзд сепаратистів відбудеться вже не в Сєвєродонецьку, а в Одесі. Відповідний ідеологічний грунт вже готується, російствуючі вже викликали старі імперські духи і запитують: "Коли відродиться Російська імперія?". А чи не пора й українцям схаменутися і запобігти цьому.

Олександр МУЗИЧКО,
м. Одеса

Видавець Конгрес Українських Націоналістів

Засновник Степан Брацюнь

Редакційна колегія Іван Белебеха, Іван Головацький, Анатолій Погрібний, Ярослав Радевич-Винницький, Степан Семенюк

Адреса редакції: 01001, вул. Хрещатик, 21, пом. 111, м.Київ; тел./факс (044) 279-78-08 e-mail: nacija@ukr.net www.nacija.org.ua

Адреса видавця: 01004, вул. Горького 36, м. Київ, тел./факс 235-37-61

Головний редактор Михайло Сидоржевський

Реєстраційне свідоцтво: Серія КВ № 7970, видане Державним комітетом інформаційної політики, телебачення та радіомовлення України 08.10.2003р.

Передплатний індекс: 09715

Банківські реквізити: СПД Брацюнь Степан, р/р №26001016925980 в банку "Фінанси і кредит", ТОВ м. Київ, МФО 300131, ЄДРПОУ 2305606776

Газету набрано і зверстано у комп'ютерно-видавничому центрі Конгресу Українських Націоналістів.

Газету видрукувано у ВАТ "Видавництво "Київська правда"

Замовлення №

Наклад 120 000 примірників

Ціна договірна

Наші корпункти

Вінниця	Гусар Віталій	(0432) 32-05-03
Дніпропетровськ	Хоменко Микола	(056) 748-17-92
Донецьк	Олійник Марія	(062) 337-23-48
Житомир	Крук Микола	(0412) 44-52-32
Запоріжжя	Тимчина Василь	(0612) 67-31-82
Івано-Франківськ	Салига Роман	(0342) 3-11-35
Кіровоград	Тріщенко Віктор	(0522) 32-23-48
Київська обл.	Сахацький Олександр	(044) (297)27-5-70
Київ	Мохналь Михайло	(044) 278-63-89, 279-68-34
Луганськ	Костянтин Філімоненко	(0642) 53-96-85
Луцьк	Максимович Олег	(03322) 723935, 722142
Львів	Вовк Михайло	(0322) 38-67-63
Миколаїв	Яценьо Софія	(0512) 29-07-90
Мукачеве	Ференц Петро	(03131) 2-25-45
Одеса	Парфенюк Василь	(048) 75-83-113
Полтава	Квачова Олеся	(0532) 28-053
Рівне	Кривко Ігор	(0362) 22-20-26
Севастополь	Проценко Володимир	(0692) 48-79-46
Сімферополь	Овчарук Василь	(0652) 29-77-43
Суми	Перетятько Олексій	(0542) 25-88-98
Тернопіль	Чибрас Володимир	(0352) 52-56-91
Харків	Дяків Богдан	(0572) 16-02-18
Херсон	Петренко Володимир	(0552) 26-50-56
Хмельницький	Вітряний Олесь	(0382) 65-32-01
Черкаси	Гафінова Любов	(0472) 45-12-05
Чернівці	Лютик Віктор	(0372) 51-02-72
Чернігів	Рябченко Валерій	(04622) 4-38-81

Передавайте часопис "Нація і держава" з хати до хати, з рук у руки!